

X “Xudafərin harayından qalan mən!..” XUDAFƏRİN

Qəzet 1932-ci ildən çıxır № 07-08 (6887-6888) 14 oktyabr 2024-cü il

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl şəhərində yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 4-də Cəbrayıl şəhərində inşa olunan yaşayış kompleksinin açılışında iştirak ediblər, yeni evlərə köçən şəhər sakinlərinə mənzillərini açarlarını təqdim ediblər.

Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Sadiq Sadiqov dövlətimizin başçısına və birinci xanıma yaşayış kompleksində görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Cəbrayıl yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 7,9 hektardır. Kompleks 7-si beşmərtəbəli və 26-si dördmərtəbəli olmaqla 33 yaşayış binasından ibarətdir. Bu binalarda ümumilikdə 712 mənzil var. Onlardan 8-i birotəqli, 136-sı ikiotaqlı, 8-i ikiotaqlı studio tipli, 392-si üçotaqlı, 168-i isə dördotaqlıdır. Birotəqli mənzillərin sahəsi 45-50 kvadratmetr, ikiotaqlı mənzillərin sahəsi 55-90 kvadratmetr, üçotaqlı mənzillərin sahəsi 90-108 kvadratmetr, dördotaqlı mənzillərin sahəsi isə 110-120 kvadratmetr təşkil edir.

Bütün mənzillər tam təmirli, mətbəx mebeli, qaz plitəsi, kombi isitmə sistemi, su, qaz və elektrik sayğacları ilə təchiz olunmuş şəkilde vətəndaşlara təhvil verilir.

Altı kvartaldan ibarət kompleksin inşası keyfiyyətlə həyata keçirilib. Yaşayış binaları ilə yanaşı, ərazidə sosial-meişət obyektləri, yeraltı və yerüstü avtodayanacaq-lar, istirahət guşələri, uşaq əyləncə və idman meydançaları istifadəyə verilib.

Dövlətimizin başçısı tədbirdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin ÇIXIŞI

-Bu gün Cəbrayıl şəhərinin azad olunmasının dördüncü ildönümüdür. Bu münasibətlə sizi, bütün cəbrayılıları, bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Bu gözəl hadisəni biz dörd il sonra bu gün Cəbrayıl qeyd edirik. Bildiyiniz kimi, mənəm Sərəncamla 4 Oktyabr - Cəbrayıl Şəhəri Günü elan edilmişdir. Əminəm ki, bundan sonra biz hər il bu gözəl günü qeyd edəcəyik.

Cəbrayılın azad olunmasının çox böyük əhəmiyyəti vardır. Çünki ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə işğalçılardan azad edilmiş birinci şəhər idi. O vaxta qədər artıq müharibə bir həftə idi ki, gedirdi və 20-yə yaxın kənd azad edilmişdi, o cümlədən Cəbrayıl rayonunun kəndləri. Ancaq şəhər olaraq birinci şəhər Cəbrayıl ol-

muşdur və Cəbrayıl əməliyyatı xüsusi əhəmiyyətə malik idi. Ordumuz, Silahlı Qüvvələrimiz böyük peşəkarlıq, qəhrəmanlıq göstərmişdir və işğalçıları Cəbrayıl şəhərindən qovmuşdur. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Vətən müharibəsində əsl qəhrəmanlıq, fədakarlıq, rəşadət göstərmişdir. Biz şəhidlərimizlə əbədi fəxr edəcəyik. Əlbəttə, Cəbrayıl şəhərinin azad olunması həm

brın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu.

Beləliklə, İkinci Qarabağ müharibəsi tarixi Zəfərimizlə başa çatdı. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı qəhrəman övladlarımıza minnətdarlıq hissi ilə yaşayır, vətənpərvərlik ruhunda yetişmiş gənc nəsillərlə itirilmiş torpaqlarımızı xalqımıza, dövlətimizə qaytara bilmişdir.

Cəbrayılın inkişafı ilə bağlı dərhal bütün müvafiq tapşırıqlar

verilməsi yaxın aylarda nəzərdə tutulur. Beləliklə, Cəbrayıl şəhərinin birinci yeni yaşayış məhəlləsi istifadəyə verilir.

Deyə bilərəm ki, azad edilmiş torpaqlarda aparılan işlər öz miqyasına görə xüsusi xarakter daşıyır. Heç bir başqa yerdə işğaldan, müharibələrdən əziyyət çəkməmiş ölkələr bu sürətlə və bu keyfiyyətlə bərpa işlərini bu günə qədər aparmamışlar. Çünki bu işlər genişmiqyaslı və çox dəqiq planlar

müharibənin sonrakı gedişatına müsbət təsir göstərmişdir, eyni zamanda, Ordumuzun və ümumiyyətlə, xalqımızın mənaivi ruhunu yüksəltmişdir. Bizim hamımızda inam var idi ki, bu müharibə bizim Zəfərimizlə başa çatacaq və hər yaşayış məntəqəsinin azad edilməsi, o cümlədən şəhərlərimizin azad edilməsi bu inamı daha da artırırdı.

Cəbrayıldan bir neçə gün sonra uğurlu Hadrut əməliyyatı keçirilmişdir. O da çox böyük peşəkarlığa malik olan əməliyyatdır. Düşmənin orada çox möhkəm istehkam mövqeləri var idi, özü də bütün təpələrdə onlar yerləşmişdi, Cəbrayıl da, həmçinin. Şəhəri azad etmək üçün bizim qəhrəman övladlarımız bir neçə müdafiə xəttini yarmalı idi və bunu edə bilmişdilər.

Hadrutdan sonra Füzuli əməliyyatı oktyabrın 17-də uğurla başa çatmışdır və yolumuz həm Şuşaya, həm Zəngilana və Qubadlı istiqamətinə açılmışdır. Müzəffər Ordumuzun zəfər yürüşü bundan sonra daha sürətlə getmiş və qeyd etdiyim kimi, döyüş meydanında böyük yaşayış məntəqələrini - Cəbrayıl, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərini, rayonlarını, Laçın rayonunu bir neçə kəndini və nəhayət noyabrın 8-də Şuşa şəhərini azad edə bilmişik. Bütövlükdə 300-dən çox şəhər və kənd döyüş meydanında azad edildi. Beləliklə, Ermənistan noya-

verilmişdir. İlk növbədə, minalardan təmizləmə işləri aparılmalı idi. Çünki xüsusilə keçmiş təmas xəttinə yaxın olan rayonların minalanması daha genişmiqyaslı idi. İnfrastruktur layihələrinin icrası dərhal başlamışdır və bu gün Cəbrayıl gələn hər bir insan görür, həm köhnə yol, hansı ki, sovet vaxtında olan yol yenidən qurulmuşdur və mən o yolu çox yaxşı xatırlayıram. Çünki Zəfərdən sonra o yolla dəfələrlə bu bölgələrə gəlmişəm. Yeni dördzolaqlı magistral yol uğurla inşa edilir və Zəngilana qədər, Qubadlıya qədər və oradan da Laçına qədər davam edir.

Digər infrastruktur layihələrinin icrası da uğurla, sürətlə həyata keçirilir. Təkcə Cəbrayıl rayonunda yox, bütün azad edilmiş bölgələrdə. Dünən burada olarkən biz yeni məktəbin açılışını qeyd etdik və siz də bilirsiniz ki, gələn həftədən başlayaraq uşaqlar artıq məktəbə gedəcəklər. Bu yeni məhəllədə xəstəxananın tikintisi və müvəqqəti olaraq tibb məntəqəsi də nəzərdə tutulur. Əlbəttə, belə gözəl, gözoxşayan evlər həm dövlətimizin gücünü göstərir, həm də onu göstərir ki, keçmiş köçkünlərin yaşayış şəraitinin lazımı səviyyədə təmin edilməsi üçün Azərbaycan dövləti elindən gələni əsirgəmir. Birinci məhəllədə çoxmənzilli 33 bina inşa edilmişdir. Burada 712 mənzil inşa edilir. Bu mənzillərin bir hissəsi artıq istifadəyə verilib, bir hissəsinin də istifadəyə

esasında görülür. Hər bir şəhərin Baş planları təsdiq edilir. Hər bir kəndin bütün lazımı infrastrukturunu nəzərdə tutulur. Dünən mən tikintisi gedən Horovlu kəndinin bərpası ilə tanış olmuşam. Bildiyiniz kimi, Horovlu da Cəbrayıl şəhəri kimi, eyni gündə azad edilmişdir və bir neçə aydan sonra, yəqin ki, gələn ilin birinci yarısında Horovluya da vətəndaşlar qayıdacaqlar.

Amma bununla işlərimiz bitmir. Biz, eyni zamanda, buraya qayıdacaq insanların məşğulluğu ilə məşğuluq. Təkcə dünən Cəbrayıl rayonunda yerləşən beş yeni müəssisənin təməlini qoydum. O vaxta qədər "Araz Vadisi Sənaye Zonası"nda 10-a yaxın müəssisənin həm təməli qoyulmuşdu, həm də ki, bir müəssisə artıq fəaliyyətə keçmişdir. Təkcə dünən təməlini qoyduğum müəssisələrdə mindən çox insan çalışacaq. Bu müəssisələri ərsəyə gətirən iş adamlarına da mənim tövsiyəm o idi ki, orada işləyənlərin əksəriyyəti Cəbrayıl qayıdan və qayıdacaq keçmiş köçkünlər olmalıdır. Yeni, həm yaşayış yerləri, həm bütün infrastruktur - su, qaz, elektrik enerjisi, yollar, məktəblər, xəstəxanalar, eyni zamanda, məşğulluq.

Dünən təməlini qoyduğum müəssisələrin fəaliyyətə başlaması gələn il nəzərdə tutulur. Bəlkə də bəzi müəssisələrin daha genişmiqyaslı fəaliyyəti olacaq və ilyarına ərsəyə gələcək. Yeni, bütün bu işlər bir daha onu göstərir ki, bu

torpaqlara bu torpaqların əsl sahibləri qayıdıb. Mənfur düşmən 30 il ərzində bu əraziləri ancaq dağıdıb. Bizim bu görüşümüz də bu dağıntılar arasındadır.

Mən tarixi Zəfərimizdən sonra birinci dəfə Cəbrayıl gələndə dəhşətə gəldim. Biz bilirdik ki, ermənilər bizim torpaqlarımızda öz vəhşiliyini hər yerdə göstərmişlər. Bilirdik ki, ərazilərimizin böyük əksəriyyəti dağıntılar içindədir. Amma bu dərəcədə vəhşiliyi, qeyri-insani hərəkətləri təsəvvür etmək mümkün deyildi. Cəbrayıl da demək olar ki, cəmi iki bina qalmışdı. Orada da erməni hərbciləri yerləşmişdi. Qalan bütün şəhər, bax, bu cürdür və bunu görmək istəməyən, Ermənistan bu gün də dəstək verən, onların işğalçılıq siyasətinə bəraət qazandıran bəzi Qərb dövlətləri də gözlerini geniş açıb baxsınlar. Görürlər, amma görməzliyə vururlar. Bizi ittiham edirlər, bizə qarşı sanksiyalar tətbiq edilir. Ermənistan qarşı 30 il ərzində bir dəne də sanksiya tətbiq edilməmişdir. Ermənistan beynəlxalq hüququn bütün norma və prinsiplərini pozmuşdur, torpaqlarımızın təxminən 20 faizini işğal etmişdir, etnik təmizləmə siyasəti aparmışdır, Xocalı soyqırımını törətmişdir, bütün şəhər-kəndlərimizi viran qoymuşdur. Hansısa Qərb dövlətinin rəsmi nümayəndəsi bir dəfə onlara irad tutubmu? Xeyr. Onlar hətta dünyanın bir nömrəli təşkilatı olan BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə də məhəl qoymurdular. Halbuki Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri mütləq icra edilməlidir. 1993-cü ildə dörd qətnamə qəbul edilmişdir. Kimsə 2020-ci ilə qədər onlara bir söz dedi ki, sən o torpaqları işğal etmişən, oradan çıxmalısən? Xeyr. Minsk qrupu nə ilə məşğul idi - ancaq bu işləri malalamaqla, erməni işğalına müəyyən dərəcədə bəraət qazandırmaqla və bizi alçalıcı sülhə təhrik etməklə. Minsk qrupunun fəaliyyəti bundan ibarət idi. Biz bütün beynəlxalq platformalarda öz haqq səsimizi ucaldanda bizə deyirdilər ki, sizin sözləriniz çox kəskinidir. Bu kəskin ritorika sülhü yaxınlaşdırmır, sülhü uzaqlaşdırır. Ermənistanla dil tapmalısınız, barışmalısınız, müharibəni uduzmusunuz, bununla barışın. Bax, bütün bunları biz eşitmişik, həm rəsmi çıxışlarda, həm bağlı qapılar arxasındakı təmas əsnasında. Bizim isə mövqeyimiz birmənalı, qətiyyətli idi və dəyişməz idi: bir qarış torpaq işğal altında qala bilməz! Məsələ sülh yolu ilə həllini tapmasa, biz məsələni müharibə yolu ilə həll edəcəyik. Mənim sözlərim bütün arxivlərdə vardır. Buna nə desələr yaxşıdır?! Müharibənin, bu münafiqşənin hərbi həlli yoxdur. Yeni, Qərb dövlətləri, ilk növbədə, bizi məğlubiyyətlə barışdırmaq üçün bütün çirkin əməllərdən istifadə edirdilər ki, tək biz torpaqları işğaldan azad etməyək. Bu işğal əbədi etmək üçün Fransa və onun kimi Qərb dövlətləri əllərindən gələni edirdilər.

(Ardı səh. 2-də)

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl şəhərində yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib Prezident İlham Əliyevin çıxışı

(Əvvəli səh. 1-də)

Bu ədalətsizliyin dərəcəsinə baxın ki, bizim torpaqlarımızı Ermənistanla bağışlamaq istəyən ölkələr bu münafiqənin guya həlli ilə məşğul olurdular. Amma onların əsl niyyəti bizi daim təzyiq altında saxlamaq və bu torpaqları Ermənistanla bağışlamaq idi. Onların təklifləri nədən ibarət idi? Ondan ibarət idi ki, keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinə müstəqillik verilsin. Axi, bu riyakarlığın, ikiüzlülüğün dərəcəsi olmalıdır, yoxsa yox?! Bu gün Rusiya-Ukrayna müharibəsinə baxın, Qərb dövlətləri, Fransa, Amerika, o birilər nə deyirlər? Deyirlər, Ukraynanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir, Ukrayna silahdan istifadə etməlidir. Bütün növ silahları Ukraynaya verirlər. Yaxşı, bəs bizim işğal altında olan torpaqlarımıza niyə münasibət fərqli idi? Axi, bizim də ərazi bütövlüyümüz pozulmuşdu. Bizim insanlar - 1 milyon insan evsiz-eşiksiz qalmışdır. Kim bizə kömək edirdi? Vaqonlarda, yataqxanalarda, uşaq bağçalarında, çadırlarda 1 milyon insan yaşayanda niyə bu dərəcədə ikiüzlülük göstərilmirdi? Bu suallara cavab tələb edirik. Amma cavabı biz harada görürük? Yene də anti-Azərbaycan addımlarında. Bu gün səhər mənə məlumat verildi. Amerika Konqresinin 60 ermənipərəst konqresmeni Azərbaycanla növbəti sanksiyalar tətbiq etmək üçün Amerika hökumətinə müraciət etmişdir. Səhər mən o müraciəti və-rəqlədim, çirkin bir müraciətdir, bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Ancaq bu, nəyi göstərir, bizə qarşı olan düşmənçilik siyasəti dayanmır. O müraciəti baxdıqda mən təxmin etdim ki, bunun müəllifi də, ünvanı da birdir. Çünki bunun ünvanı Amerika Dövlət Departamentinin Dövlət katibidir. Amma mənə bir zərər qədər şübhə yoxdur ki, bu müraciət Amerika Dövlət Departamentində də yazılır. Yəni, özləri özlərinə məktub yazırlar, bizi hədələmək üçün, bizi ittiham etmək üçün. Axi, biz nə etmişik? Biz öz doğma torpaqlarımızı azad etmişik. Burada erməni yaşayır? Yox, siz - Cəbrayılın sakinləri.

Başqa yerlərdə də bütün Azərbaycan kəndlərini bax, bu günə qoyublar. Məscidlərimizi dağıdıblar, heyvanxana düzəldiblər, inəkdonuz saxlayıblar. Qərbdə bir adam deyib ki, Azərbaycanın mədəni irsi talan edilir, dağıdılır, təhqir edilir? Yox. Ancaq bizi nədə ittiham edirlər? Guya biz hansısa tarixi irsi məhv edirik. Tamamilə əsassızdır. Amerika 1992-ci ildə bizə qarşı sanksiya tətbiq etmişdir, o vaxt ki, torpaqlarımız əldən gedirdi. Sonra sanksiyalar 2001-ci ildə aradan qaldırıldı. Nə üçün? Çünki onların Əfqanıstandakı işğalçılıq fəaliyyəti başlamışdı, işğalçılıq müharibəsi başlamışdı və bizə ehtiyacları var idi. Nə qədər ki, onlar Əfqanıstanda qalmışdılar, hər il bu sanksiya Amerika Prezidenti tərəfindən qaldırılırdı. Onlar ki, Əfqanıstandan qaçdılar, - özü də bütün dünyanın gözü qarşısında, - bu sanksiyalar yenidən bizə qarşı tətbiq edildi. Bu nankorluğun dərəcəsi var, yoxsa yox?! Yəni, biz sizə lazım olanda sən bu sanksiyaları aradan qaldırırsan, biz sizə lazım olmayanda yenidən bərpə edirsən, nə üçün? Bax buna görə, buna görə, bu binaya görə. Bunun kimi bütün bölgələrdə inşa etdiyimiz, bərpa etdiyimiz keçmiş köçkünlərimizin yaşayış yerlərinə görə. Bax, onların gözü bunu götürür, bu günü götürür. Bugünkü gün anti-Azərbaycan qüvvələr üçün yas günüdür, ma-

təm günüdür. Yeni, necə ola bilər ki, bizim icazəmiz olmadan Azərbaycan öz hüququnu bərpa etdi, heç kimdən soruşmadan, heç kimdən qorxmadan, heç kimi saymadan. Öz gücü hesabına, öz övladlarının fədakarlığı hesabına. Bunu bizə bağışlaya bilmirlər və bu gün Azərbaycana Amerikadan sanksiya tətbiq edilir. Ondan sonra da deyirlər ki, gəlin, dostluğumuzu möhkəmləndirək. Hansı dostluqdan söhbət gedə bilər? Bizim dostumuz odur ki, bu günə sevinir. Mən bunu bir neçə gün bundan əvvəl demişəm. Bu günə məyus olan və bu günü qəbul etməyən heç vaxt bizim dostumuz ola bilməz, bunu Azərbaycan xalqı bilməlidir. Açıq demək lazımdır, yeni diplomatik dilə qoy, diplomatlar danışsın. Mən Azərbaycan xalqına həmişə həqiqətləri demişəm, bütün dövrlərdə və bu gün də həqiqət bundan ibarətdir. Ancaq biz öz gücümüzə arxalanmalıyıq və heç bir vədlərə, heç bir şirin sözlərə, yalançı ifadələrə aldanmamalıyıq. Xüsusilə mən gənc nəslə nəzərdə tuturam. Çünki bu gün anti-Azərbaycan qüvvələrin əsas hədəfi gənc nəsillərin şüurudur. Ona təsir etməyə çalışırlar. Ona görə Azərbaycana qarşı olmağın yalanlarını uydururlar, tirajlayırlar, öz mətbuatlarında, öz dırnaqarası qeyri-hökumət təşkilatlarında. Anti-Azərbaycan mövqeyində olan müxtəlif ünsürləri bu günə qədər də maliyyələşdirirlər Azərbaycanda, müxtəlif QHT-lər adı altında, hansısa ictimai qurumlar adı altında. Yəni, gənc nəslin şüuruna təsir etsələr, demək olar ki, Azərbaycanın gələcəyinə təsir edəcəklər, heç vaxt gəncər unutmazınlar.

Bu dağıntılar təbii ki, bir müddətdən sonra söküləcək, bunların yerində yeni binalar inşa ediləcək. Ancaq bu mənşərə heç vaxt bizim yadımızdan çıxmamalıdır. Çünki bu işlərdə təkəz Ermənistan günahkar deyil. Əlbəttə, Ermənistan əsas günahkardır. Amma o günahlı bölüşənlər onların arxasında o vaxt da, bu gün də dururlar. Bu gün Ermənistanı silahlandıran Qərb ölkələri görəsən nə fikirləşirlər? Hesab edirlər ki, biz buna göz yumacağıq? Yoxsa ki, biz gözləyəcəyik ki, bax, bu binalar da bu günə düşsün? Xeyr, gözləməyəcəyik. Heç kim bizi çəkəndirə bilməz. Biz öz gələcək inkişafımızı, təhlükəsiz həyatımızı təmin etməliyik və təmin edəcəyik! Mən Ermənistanla da bax, burada, dağıntılar arasında xəbərdarlıq edirəm: dayandırın bu təhlükəli oyunları! Bir tərəfdən sülhdən danışsınlar, yalan-palan danışsınlar, digər tərəfdən genişmiqyaslı silahlanma gedir. Silahları da kim verir onlara? Fransa və onun kimi anti-Azərbaycan ölkələr. O silahlar nə üçün onlara pulsuz verilir? Yəni, dediyim kimi şəhər-kəndlərimizi yene də bax, bu vəziyyətə salmaq üçün. Nə qədər çalışsalar da, heç nə alınmayacaq. Ancaq bu gün Cənubi Qafqazı rahat buraxsınlar, əl çəksinlər, getsinlər öz işləri ilə məşğul olsunlar, öz problemləri ilə məşğul olsunlar, öz qanlı keçmişlərini yusunlar, öz günahlarını yumağa çalışsınlar. Bu gün əzab verdikləri 100 minlərlə insanın müstəqilliyini bərpa etsinlər, müstəqillik siyasətinə son qoysunlar, xalqları əzməsinlər, hər yerə burunlarını soxmasınlar. Xəbərdarlığım budur və hesab edirəm ki, bunu eşidən və buna əməl edən səhv etməz.

Ermənistan təhlükəli oyunlara qoşulub və ikinci Qarabağ müharibəsinin tarixçəsi onların yadından çıxmasın. Onların yadından çıxmasın ki, necə diz üstə bizdən im-

dad diləyirdilər, necə Rusiyaya gündə bəlkə 10 dəfə ən yüksək səviyyədə müraciət edirdilər ki, müharibə dayandırılınsın. O, onların yadından çıxıb. İndi yeni sahiblər tapıblar. O sahiblər qabağında diz üstə yürüyürlər. Antiterror əməliyyatı onların yadından çıxmasın. Yadından çıxmasın ki, hətta o coğrafiyada biz istədiyimizə nail ola bilmişik. Heç kimə baxmadan, heç nəyə baxmadan cəmi bir neçə saat ərzində separatçılığın kökünü kəsmişik.

Əgər Cəbrayılı, şəhəri azad etmək üçün bizə bir həftə lazım idisə, Qarabağı 44 günə azad etmişkən, separatçıların yuvası olan o bölgələri cəmi bir neçə saat ərzində azad etmişik. Bizimlə heç kim zərərət etməsin və səbrimizlə də oynamasın. Mən bu sözləri istənilən yerdə deyə bilərdim. Çünki yene də deyirəm, Azərbaycan xalqına həmişə həqiqətləri deyirəm, fikirlərimi deyirəm. Dünyada vəziyyət dəyişir. Əlbəttə ki, bizim də hadisələrə münasibətimiz adekvat olmalıdır. Ancaq hesab etdim ki, mən bu sözləri bax, bu dağıntılar və bu gözəl binalar arasında deməliydim ki, onu həm Azərbaycan xalqı eşitsin, həm bizim dostlarımız eşitsin və bir daha bizim Qələbəmizə sevinsin, düşmənlərimiz də eşitsin və düzgün nəticə çıxarsın.

Bu gün biz azad edilmiş torpaqlarda yaşayırıq. Bu gün bütün azad edilmiş torpaqlarda, o cümlədən Xankəndidə və Xocalıda Azərbaycan Bayrağı dalğalanır. Azərbaycan vətəndaşları artıq Şuşada, Laçında, Füzulidə, Xankəndidə, Xocalıda, Cəbrayılda - bu şəhərlərdə və bir neçə kənddə yaşayırlar. 100-ə yaxın kəndin bərpası davam edir və biz Böyük Qayıdış Proqramını uğurla icra edirik.

Sizə isə mən burada xoşbəxt həyat arzulayıram. Siz buna layıqsınız. Siz uzun illər çadırlarda, qaçqın düşərgələrində yaşamısınız. Biz imkan daxilində çalışmışıq ki, həyatınızı bir az yüngülləşdirək. Burada artıq 100-dən çox insan məskunlaşıb, bu gün də, dünən də gələnlər var. Onlardan bir hissəsi Biləsuvardakı qaçqın şəhərciyində yaşamışdır. Yəqin ki, mənim o şəhərciyə gəlişimi xatırlayan da var. Birinci dəfə 20 il bundan əvvəl orada olmuşam. Çalışmışıq ki, yeni mənzillər, yeni evlər tikək və təqribən 300 minə yaxın, bəlkə də çox keçmiş köçkün 2020-ci ilə qədər normal şəraitlə təmin edilmişdir. Ancaq ondan da çox insan ağır vəziyyətdə yaşamışdır. Ona görə bu gözəl binalarda yaşamaq sizin haqqınızdır, siz buna layıqsınız. Əminəm ki, bu torpaqlarda yaşamış və oradan köçmüş, eyni zamanda, bu torpaqları heç vaxt görməmiş sizin uşaqlarınız, nəvələriniz burada rahat və xoşbəxt yaşayacaq, öz dövləti ilə, xalqı ilə həmişə fəxr edəcəkdir. Bir daha sizi təbrik edirəm.

***

Sonra açarların təqdim edilməsi mərasimi oldu.

Sakin Şəfiqə Hüseynova: Təşəkkür edirik Sizə. Allah canınızı sağ eləsin. Cəbrayıl şəhərciyində yaşayanların adından Sizə təşəkkür edirəm. Mən şəhid anası kimi yene Sizə baş əyirəm. Bütün şəhid analarının əlindən öpürəm. Onlar da Sizə təşəkkür edirlər.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Açarların təqdim edilməsi mərasimindən sonra çıxış edən sakin Məhəmməd Quliyev: Bu gözəl gündə, bu gözəl məkanda Cəbrayılımıza qovuşmuşuq. Sizə xalqımızın adından, camaatımızın adından və öz adımdan dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Sizə can-

sağlığı, uzun ömür arzulayıram. Sizə də, Mehriban xanıma da dərin təşəkkürümü bildirirəm. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimize cənaətləri versin. Bu günü bizə nəsib etdiyiniz görə Allah-taala Sizə bir daha uzun ömür, cənaətləri versin. Həmişə xalqımızın başı üzərində olasınız. Həmişə Atanız Ulu Öndərimizin yolunu belə gəzə davam etdirəsiniz. Sizə çox minnətdarıq. Siz dərin təşəkkürümü bildiririk. Bizim üçün ən əziz insan, hörmətlin saxladığımız insan SİZSİNİZ. Bizim arxamızsınız, dayağımızsınız. Allah Sizə yar olsun. Allah köməyiniz olsun. Heç vaxt xalqımızın başı üstündən əskik olmasınız. Minnətdarıq Sizə. Çox sağ olun, çox razıyıq.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun.

Sakin Bahar Ağayeva: Hörmətli cənab Prezident, Ali Baş Komandanımız. Hörmətli Mehriban xanım. Bugünkü bu gözəl gündə, əlamətdar gündə, bizim sevincli günümüzdə bizimlə birgəsiniz. Bundan qürur duyuruq. Biz 31 ildən sonra ilk dəfə olaraq torpaqlarımıza qədəm qoymuşuq. Mən buradan çıxanda 20 yaşım var idi, tələbə idim. Artıq bu gün gəlmişik. 2020-ci ildə torpaqlar azad ediləndə biz baxırdıq, burada elə bil heç insan yaşamamışdı. Evlərimizi xarabalığa çevirmişdilər. İndi artıq baxırıq, fəxr edirik Sizinlə. Çox sağ olun ki, belə gözəl şəhərimizi abadlaşdırmısınız, bizim üçün yeni Cəbrayıl qurmuşunuz. Çox sağ olun, təşəkkür edirik. Cəbrayılılar təhsilə çox önəm verirlər, onlar üçün hava da təhsildir, su da təhsildir, qida da təhsildir. Təhsilə çox yüksək önəm verdiyinizə, mənim orta təhsil aldığımda və bu gün buraya müəllim kimi qayıtdığım akademik Mehdi Mehdiyevə adına məktəbi XXI əsrin bütün tələblərinə cavab verən modern bir məktəb kimi inşa etdiyinizə görə Sizə bütün cəbrayılılar adından minnətdarlığımı, təşəkkürümü bildirirəm. Mehriban xanım, şəhid ailələrinə, qazi ailələrinə, şəhid analarına böyük önəm verdiyinizə, diqqət yetirdiyinizə, onların hüquqlarını qoruduğunuza görə Sizə bütün Cəbrayıl camaatı adından dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Var olsun Azərbaycan, var olsun dövlətimiz! Azərbaycanın Bayrağı heç vaxt əyilməsin! Siz də bizim rəhbərimiz olaraq daim yaşayasınız! Allah Sizə, ailənizə cənaətləri versin! "Dəmir yumruğu"unuz həmişə möhkəm olsun! Diqqətiniz üçün təşəkkür edirəm.

Sakin Firidun Əliyev: Cənab Prezident, mən də öz növbəmdə istərdim Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Çünki bizim Cəbrayılı qayıdışımızın birbaşa səbəbkarı SİZSİNİZ. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaradılmış infrastrukturunu gördükcə adamin ürəyi açılır. Bir də Siz dediyiniz kimi, bu xarabalıqları görmək çox kərdəlidir. Ancaq bu xarabalıqlara da isti ocaqları gətirənlər məhz SİZSİNİZ. Ona görə də Sizə xüsusi təşəkkür edirik.

Siz çıxışlarınızın birində demişdiniz ki, dünyanın görmək istəmədiyi ədaləti biz bərpa etdik. Bəli, bu ədaləti bərpa etdiyiniz üçün Sizə xüsusi təşəkkür edirəm.

Bir də məşhur bir frazanız var idi, xalq arasında geniş yayılmışdı, o frazanın da cavabı artıq var ki, Cəbrayılı yolu məhz belə çəkilir. Sağ olun, təşəkkür edirəm, minnətdaram Sizə. Var olun!

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Tamamilə haqlısınız, yolu belə çəkərlər. Amma Cəbrayılı o yolun çəkilişi də, əslində, bu işğal əbədi etmək üçün göstərilən səylərin bir hissəsi idi. Ona görə Ermənistandan Cəbrayılı yeni yol çəkmək istəyirdilər ki, sonra bura-

da məskunlaşma getsin, Ermənistanla gediş-gəliş daha da asanlaşsın. Lakin bütün bu planları biz alt-üst etdik, Azərbaycan xalqı alt-üst etdi, bütün dünyaya öz iradəsinə göstərdi və bizim Qələbəmiz, əlbəttə ki, xalqımız üçün, dövlətimiz üçün ən böyük nemətdir, hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqının çoxəsrlik tarixində ən parlaq hərbi Qələbədir. Ancaq, eyni zamanda, bu Qələbə onu göstərdi ki, ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparmaq mümkündür. Xalqda birlik olanda, güclü iradə olanda, mənəvi ruh yüksək səviyyədə olanda, sən öz köklərinə bağlı olanda və milli dəyərlərə dəyər verəndə hər şeyə qadir ola bilərsiniz. Bizim xalqımız bu tarixi nailiyyəti əldə etməklə, eyni zamanda, bir çox başqa yerlərdə əzab-əziyyət içində yaşayanlara da yol göstərdi ki, bunu etmək mümkündür. Ona görə bizim Qələbəmizin beynəlxalq əhəmiyyəti bundan sonra ancaq artacaq.

Bizim hərbi əməliyyatlarımızı bu gün dünyanın aparıcı hərbi məktəblərində öyrənirlər. Dəfələrlə söhbətlər əsnasında, yeni, hərbi işlərdən başı çıxan insanlarla görüşlər əsnasında, - mən xarici nümayəndələri nəzərdə tuturam, - Şuşa əməliyyatı, Hadrut əməliyyatı, digər əməliyyatlar, o cümlədən Cəbrayıl əməliyyatı, 5-6-7 müdafiə xəttinin, minalanmış və istehkamlarla təmin edilmiş o müdafiə xətlərinin hərbiçilərimiz tərəfindən aşılması onlarda böyük təəccüb doğurur. İlk növbədə, əməliyyatların planlaşdırılması, əməliyyatların aparılması və eyni zamanda, sənədi qabağa verib, gülləyə verib müdafiə xətlərini yaran bizim döyüşçülərimizin qəhrəmanlığı onlarda təəccüb doğurur. Mən bunu dəfələrlə demişəm və bir daha demək istəyirəm ki, bizi Qələbəyə aparan bizim milli ruhumuz olub.

Bütün bu amillər, deyə bilərəm ki, dünyada Azərbaycan olan hörməti bəlkə də birə on artırıb. Bu gün biz dünya miqyasında böyük hörmətə və nüfuzla malik olan ölkəyik. Bu gün həm ölkə vətəndaşları və eyni zamanda, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar başlarını dik tutublar. Dünyada milyonlarla azərbaycanlı yaşayır. Azərbaycan dilində danışan, Azərbaycan dili ana dili olan soydaşlarımızın sayı 50 milyondan çoxdur. Bu Qələbə onların da Qələbəsidir, onlar üçün də qürur mənbəyidir. Bu, əbədi belə olacaq. Biz bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq. Xalqımız, dövlətimiz müzəffər xalq və dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Azad edilmiş torpaqlarda bütün buna oxşar gözəl binalar inşa edilir və ediləcək. Azərbaycanın həm Cənubi Qafqazda möhkəmlənməsi, həm daha böyük coğrafiyada önəmli ölkəyə çevrilməsi prosesi bundan sonra da uğurla gedəcək. Mən buna şübhə etmirəm, əminəm, bizim siyasətimiz bunu dikte edir, bizim potensialımız bunu göstərir. Bizim gücümüz - siyasi çəkimiz, iqtisadi qüdrətimiz, hərbi gücümüz ildən-ildən ancaq artacaq. Bunu mən tam əminliklə deyirəm. Bu yaxınlarda mən bu barədə danışmışam, nə qədər böyük səylər göstərilib ki, bizim döyüş qabiliyyətimiz daha da artdı. Baxmayaraq ki, ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə biz bütün dünyaya hərbi cəhətdən nəyə qadir olduğumuzu nümayiş etdirdik. Bilin və Azərbaycan xalqı bilsin, o vaxtdan bu günə qədər bizim hərbi qüdrətimiz daha da artıb. Əgər kimsə bizim qabağımızda durmaq fikrinə gələrsə, yene də peşman olacaqdır.

Bu gün, eyni zamanda, şəhər günüdür və buradan orada quraşdırılmış səhnə də görünür. Bir azdan sonra sizi bayram konserti də gözləyir. İnşallah, bundan sonra bu torpaqlarda ancaq bayramları qeyd edək. Bir daha təbrik edirəm.

***

Sonda xatirə şəkilləri çəkildi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 3-də Cəbrayıl rayonunda "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkında yeni müəssisələrin təməli qoyulma mərasimlərində iştirak ediblər.

Cəbrayıl rayonunda "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkında yeni müəssisələrin təməli qoyulub

ziri Mikayıl Cəbrayıl dövlətimizin başçısına və birinci xanıma sənaye parkında görülən işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi siyasətin ən önəmli istiqamətlərindən biri sənaye sektorunun, xüsusilə də qeyri-neft sənayesinin sürətli inkişafıdır. Bu baxımdan yeni dövrün iqtisadi inkişaf tələbləri ilə uzlaşan müasir mexanizmlərin - sənaye zonalarının (sənaye parkları və məhəllələri) yaradılması və fəaliyyətinin genişləndirilməsi xüsusi önəm kəsb edir.

İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın ölkə iqtisadiyyatına reintegrasiyası, yeni əməkdaşlıq imkanları, beynəlxalq və regional nəqliyyat-logistika dəhlizlərinin artan potensialı Azərbaycanın sürətli inkişafı üçün əlavə stimül yaradır. İqtisadi resursları, təbii ehtiyatları, enerji mənbələri, yeraltı metal filizi yataqları, termal suları, tikinti materialları üçün xammal bazası, nəqliyyat-tranzit, turizm imkanları və s. azad edilmiş ərazilərimizə investorların marağını artırır. Cəbrayıl rayonunun Qarabağ regionundakı strateji coğrafi mövqeyi, Qarabağla digər bölgələrin qovuşduğunda yerləşməsi və infrastrukturaya çıxış imkanları rayonun gələcəkdə Qarabağın sənaye mərkəzinə çevrilməsi imkanlarını genişləndirir. "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkının yaradılması da məhz bu məqsəddə xidmət edir.

Dövlətimizin başçısının 2021-ci il 4 oktyabr tarixli Fərmanına əsasən İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin (İZİA) idarəçiliyində Cəbrayıl rayonunda "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkı yaradılıb. Sənaye parkının əsas fəaliyyət istiqaməti kimi Parkda logistika və ticarət mərkəzi, anbar kompleksləri, topdan və parakəndə satış obyektləri, TIR parkı, gömrük, yamaqçılıq, avtomobil və digər texnikaların təmiri məntəqələrinin yaradılması planlaşdırılır.

Ərazisi 200 hektar olan sənaye parkı logistik imkanlar baxımından çox əlverişli ərazidə təşkil olunub ki, bu da sahibkarların diqqətini cəlb edən əsas məqamlardan biridir. Belə ki, bu sənaye parkı yeni

salınan magistral avtomobil və dəmir yollarının üzərində yerləşir.

Sənaye parkının hazırda 13 rezidenti və 1 qeyri-rezidenti var. İnvestorlar tərəfindən ümumi olaraq parka 133,8 milyon manat investisiyanın yatırılması, 2 mindən çox iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Artıq bu gündəlik rezidentlər tərəfindən sənaye parkına 20 milyon manatdan artıq investisiya yatırılıb, 40-dan çox daimi iş yeri yaradılıb.

Rezidentlər tərəfindən sənaye parkında fibrobeton və polistirolbeton blokların, quru inşaat qatqıların, tamet daşların, müxtəlif çeşiddə yapışqan lentlərin, ayaqqabıların, dezinfeksiyaedici, maye yuyucu və ağardıcı məhlulların və digər məhsulların istehsalı, 40 otaqlı hotelin və 100 nəfərlik restoranın tikintisi həyata keçiriləcək, logistik mərkəz inşa olunacaq.

Hazırda "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkında bir müəssisə fəaliyyət göstərir. Müəssisədə kənd təsərrüfatı texnikalarına, yük maşınlarına texniki servis xidməti göstərilir.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva sənaye parkında əvvəlcə Litvanın "Dominari" şirkətinin mebel klasterinin təməli qoyulma mərasimində iştirak etdilər.

Məlumat verildi ki, Litvanın "Dominari" şirkəti "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkının rezidenti kimi qeydiyyatda alınıb. Şirkət tərəfindən sənaye parkının 10 hektar ərazisində 5 mərhələdən ibarət mebel klasteri layihəsinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

İlkin mərhələdə döşək istehsalının əsas xammalı olan paralon materialının istehsalı zavodunun və mebel klasterinin müxtəlif mərhələlərini parça ilə təmin edəcək toxuculuq fabrikinin qurulması planlaşdırılır. Investisiya dəyəri 50 milyon manatdan çox olan müəssisədə ilkin mərhələdə 650 nəfər işlə təmin ediləcək. İşçilərin Cəbrayıl və ətraf rayonlardan cəlb olunması nəzərdə tutulur.

Şirkət ildə 6 min ton elastik poliuretan, 250 min ədəd müxtəlif mebel, həmçinin döşəklər, divanlar və çarpayılar üçün 1 milyon ədəd üzlük, 200 min döşək, 5,5 min kubmetr mebel komponentləri

istehsal edəcək. İstehsal olunan məhsulların daxili bazarda satılması ilə yanaşı, ixracı da həyata keçiriləcək.

Qeyd edildi ki, Litvanın "Dominari" şirkəti qısa müddət ərzində Baltıqyanı ölkələrin və Şərqi Avropanın aparıcı mebel istehsalçılarından birinə çevrilib. Hazırda şirkət 2 min işçi və 200-dən çox korporativ müştəri bazasına malikdir.

Prezident İlham Əliyev "Dominari" şirkətinin mebel klasterinin təməlini qoydu.

Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım sənaye parkında "Karabakh Stone" MMC-nin zavodunun təməli qoyulma mərasimində iştirak etdilər.

Məlumat verildi ki, "Karabakh Stone" MMC 2024-cü ilin iyulunda "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" Sənaye Parkının rezidenti kimi qeydiyyatdan keçib. Şirkət sənaye parkının 3,5 hektar ərazisində yol və müxtəlif sahələrin abadlaşdırılması üçün dekorativ daşlar (tamet daşlar) və səki bordürələrinin istehsalı ilə məşğul olacaq.

İnvestisiya həcmi 7,8 milyon manat olan layihə çərçivəsində 95 nəfər daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulur.

İstehsal gücü 1 milyon 250 min kvadratmetr təşkil edəcək müəssisədə hazırlanacaq məhsullar daxili bazarın tələbatının ödənilməsinə yönəldiləcək. Türkiyə texnologiyasından istifadə ediləcək müəssisənin 2025-ci ildə fəaliyyətə başlaması planlaşdırılır.

Dövlətimizin başçısı zavodun təməlini qoydu.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva sənaye parkında, həmçinin "Prestij-Kimya" MMC-nin zavodunun təməli qoyulma mərasimində iştirak etdilər. Bildirildi ki, şirkət sənaye parkının 2,15 hektar ərazisində dezinfeksiyaedici, maye yuyucu və ağardıcı məhlulların istehsalını həyata keçirəcək zavod inşa edəcək. Investisiya dəyəri 5,8 milyon manat olan müəssisədə 214 nəfər daimi işlə təmin ediləcək.

Türkiyənin, Çinin, Avropanın qabaqcıl ölkələrinin texnologiyalarından istifadə ediləcək müəssisədə il ərzində 30 min ton müxtəlif dezinfeksiyaedici, maye yuyucu və ağardıcı məhsulların istehsal olunması nəzərdə tutulur. Müəssisədə istehsal olunaacaq məhsulların daxili bazarla yanaşı, xarici bazarlarda da satışı planlaşdırılır.

Dövlətimizin başçısı zavodun təməlini qoydu.

Prezident İlham Əliyev Horovlu kəndində fərdi evlərin və sosial obyektlərin tikintisi ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 3-də Cəbrayıl rayonunun Horovlu kəndində fərdi evlərin və sosial obyektlərin tikintisi ilə tanış olublar.

Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev dövlətimizin başçısına və birinci xanıma kənddə görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, layihələndirilən ümumi ərazi 248 hektardır və perspektivdə bu kənddə 3470 nəfərin (867 ailə) yaşaması nəzərdə tutulub.

Birinci mərhələdə Horovluya 1395 nəfərin köçürülməsi üçün tikilən 334 fərdi evin hörgü işləri tamamlandı, hazırda xarici və daxili bəzək işləri görülür. İnşa olunan evlər iki, üç, dörd və beş otaqdan ibarətdir. Həmçinin burada məktəb binası, uşaq bağçası və digər işə obyektlərinin tikintisi davam etdirilir.

Diqqətə çatdırıldı ki, kəndin dayanıqlı su təchizatını təmin etmək məqsədilə burada əvvəllər mövcud olmuş kəhrizlərin bərpası üçün layihə də həyata keçirilib.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva kənddə hazır evlərə baxdılar.

Qeyd edək ki, Horovlu kəndinin təməli 2023-cü il mayın 4-də Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulub.

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl şəhərində Mehdi Mehdizadə adına tam orta məktəbin binasının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 3-də Cəbrayıl şəhərində Mehdi Mehdizadə adına 960 şagird yerlik tam orta məktəbin binasının açılışında iştirak ediblər.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev dövlətimizin başçısına və birinci xanıma məktəbdə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Diqqətə çatdırıldı ki, ərazisi 2,7 hektar olan məktəbdə 40 sinif otağı və 5 inzibati otaq var. Şagirdlərin yüksək səviyyədə təhsil almaları üçün sinif otaqları zəruri dərs vəsaitləri ilə təchiz edilib. Təhsil ocağında, həmçinin kimya, fizika, biologiya laboratoriyaları, texnologiya və informatika otaqları, 4 STEAM otağı, çağırışa qədərki hazırlıq kabinetləri, kitabxana, akt və idman zalları, yeməcxana yaradılıb.

Məktəbdə internet, mebel-inventar və digər zəruri avadanlıqlar müasir tələblər səviyyəsindədir. Təhsil ocağının həyatında abadlıq işləri görülüb, futbol, basketbol, voleybol və açıq oyun meydançaları yaradılıb.

Xatırladaq ki, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edil-

miş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq Cəbrayıl şəhərində məktəb binasının layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə Azərbaycan Prezidenti 2021-ci ildə Sərəncam imzalamışdır.

Təhsil ocağının təməli 2021-ci il oktyabrın 4-də Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulub.

Qeyd edək ki, Ermənistanın Azərbaycan qarşı 30 ilə yaxın davam edən hərbi təcavüzü nəticəsində işğal olunan rayonların təhsil infrastrukturunu da tamamilə dağıdıb. İşğaldan azad edilən ərazilərdə təhsil infrastrukturunun bərpası istiqamətində Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları və tapşırıqları ilə həzırda mühüm işlər görülür. Bu, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nda əksini tapıb. Tədbirlər Planına əsasən, Elm və Təhsil Nazirliyinə 2022-2026-cı illərdə ərazi planlaşdırma sənədlərinə uyğun olaraq, yaşayış məntəqələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi və bərpası ilə bağlı təkliflərin həyata keçirilməsi tapşırılıb.

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl rayonunda damazlıq yumurta istehsalı fabrikinin təməlini qoyub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 3-də Cəbrayıl rayonunda "Hicaz quşçuluq" müəssisəsinin damazlıq yumurta istehsalı fabrikinin təməlini qoyub.

"Hicaz" MMC-nin təsisçisi Səfər Sadıqov dövlətimizin başçısına müəssisə haqqında məlumat verdi. Bildirildi ki, müəssisə 3 sahədən - damazlıq yumurta, inkubator və yem fabriklərindən ibarət olacaq. Birinci mərhələdə 30 hektar ərazidə hər biri 1600 kvadratmetr olmaqla 24 damazlıq yumurta istehsalı sahəsi tikiləcək. Burada illik 24 milyon ədəd damazlıq yumurta istehsal ediləcək.

Bununla yanaşı, 2 hektar ərazi-

də saatda 40 ton istehsal gücünə malik yem fabriki və inzibati bina inşa olunacaq. Həmçinin 2 hektar ərazidə yerləşən soyuducu anbar və illik 24 milyon ədəd yumurta tutumuna malik inkubasiya fabriki fəaliyyət göstərəcək.

Bütün istehsal zamanı müasir avadanlıqlardan istifadə olunacaq. Müəssisədə istehsal olunan məhsulun keyfiyyətinin daim nəzarətdə saxlanılması məqsədilə ən müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş laboratoriya da fəaliyyət göstərəcək.

Layihə üzrə 150 daimi iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulub.

Prezident İlham Əliyev fabrikin təməlini qoydu.

Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl şəhərində alkoqolsuz içki məhsulları istehsalı kompleksinin təməlini qoyub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 3-də Cəbrayıl şəhərində "Azərsun Holding" MMC-nin alkoqolsuz içki məhsulları istehsalı kompleksinin təməlini qoyub.

"Azərsun Holding" şirkətinin Müşahidə Şurasının sədri Abdolbari Gözəl dövlətimizin başçısına istehsal kompleksi haqqında məlumat verdi.

Bildirildi ki, qazlı və qazsız su, soyuq çay, soyuq qəhvə, limonadlar, təbii meyvə şirəli içkilərin istehsal ediləcəyi müəssisənin illik istehsal gücü 250 milyon PET şüşə, 350 milyon alüminium tənəkə qutu təşkil edəcək. Ölkəmizdən valyuta axınının qarşısının alınmasına töhfə verəcək alkoqolsuz içki-

lərin istehsalı kompleksinin müasirlik və dayanıqlılıq prinsiplərinə uyğun avadanlıqlarla təmin ediləcək. Müəssisədə alternativ enerji mənbələrindən istifadə olunacaq.

Tam istehsal gücü ilə fəaliyyətə başladıqdan sonra kompleksdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı" çərçivəsində Cəbrayıl şəhərinə qayıdacaq 300-ə yaxın sakinin işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub.

Alkoqolsuz içkilərin istehsalı kompleksinin istismara verilməsi üçün ilkin mərhələdə 35 milyon manat həcmində investisiyanın qoyuluşu nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev kompleksin təməlini qoydu.

4 oktyabr Cəbrayıl şəhəri günü

2020-ci ilin 4 oktyabrında doğma Cəbrayıl şəhəri mənfur ermənilərin işğalından azad olundu. 2021-ci ilin 4 oktyabrında cənab Ali Baş Komandan, möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin dəvəti ilə bir qrup Cəbrayıl ziyalısı ilə Cəbrayıl şəhərində görüş keçirildi.

Ölkə prezidentinin Sərəncamı ilə 4 oktyabr Cəbrayıl şəhəri günü kimi qeyd olunur. Bu il də Cəbrayıl şəhəri günü çox böyük şənlik və yüksək əhval-ruhiyyə şəraitində keçirildi. Hələ oktyabrın 3-dən ölkə başçısı Cəbrayıla səfər etdi, rayon ərazisində bir sıra kənd təsərrüfatı və sənaye müəssisələrinin açılışını etdi. Bununla həm də rayona qayıdıb yaşayan əhalinin müvafiq olaraq iş yerləri ilə təmin olunmasına geniş imkanlar açılmış oldu.

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov, YAP rayon təşkilatının sədri Arif Fərzəliyev,

Vahid Quliyev, qazilər Səbuhi İbrahimov, Şəmşir Həziyev, məktəb direktoru Arifə Əhmədova, şəhid anası Müşkünaz Həziyeva,

ziyalı İlham Surxayov, professor İsmayıl Kazımov, Məhərrəm Qasımlı, Fazil Abbasov, Həsən Hüseynov, Elçin Hüseynbəyli, Xalq Artisti Fıraq Mütəllibova və onlarla Azərbaycanın görkəmli elm, mədəniyyət, incəsənət x-

ev, rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Vaqif Məhərrəmov, şairlər İsmayıl İmanzadə, Əli Rza Xələfli, rayon Təhsil sektorunun müdiri Zamiq Qurbanov, Milli Qəhrəman

dimləri Cəbrayıl şəhəri günü münasibətilə Cəbrayıl şəhərinin mərkəzinə təşrif buyurmuşdular. Bir tərəfdə düşmənlərimizin xarabazara çevirdiyi Cəbrayıl şəhərinin acınacaqlı, göz dağılayan

mənzərəsi, bir yanda isə ölkə prezidentinin göstərişi ilə inşa olunmuş və Cəbrayıl şəhər sakinlərinin istifadəsinə verilən hər cür şəraitlə təmin olunmuş 4 və 5 mərtəbəli binalar görünürdü. Əhrimən xislətli ermənilərin viran qoyduğu Cəbrayıl şəhəri və Hörmüz timsallı xeyirxah ruhlu xalqımızın qurub-yaratdığı, abadlığa çevirdiyi Cəbrayıl şəhərinin abad bir guşəsi sanki üz-üzə idi. Şərin Xeyirə qalib gəldiyi və 30 ilə yaxın əzəlliklə dövrən sürdüyü Cəbrayılıma, onun təbii mənzərəsinə, təpələrinə, dağlarına tamaşa edərkən bizə elə gəlirdi ki bu doğma yer-yurd da düşmən əlində əsirlərdə olarkən büzüşüb-balacalaşmış, fağır görkəm alıb. Elə bil ki, dağlarımız - təpələrimiz də əvvəlki əzəmətini itirmiş, boyca aşağı çökmüş, kiçilmişdi. Bu fikri hamımız təsdiq elədik ki, elə bil rayonumuzun coğrafi relyefi də öz əzəllik simasını - cüssəsini itirmişdi. 30 ildən əvvəl gördüyümüz uca təpələr, qayalar, dağlar nədənsə hamımızın nəzərində xırdalmışdı - kiçilmişdi. Təbiət də insan kimidir, - deyə ürəyimə bir el bayatısı gəldi:

**Məni gören ağlasın,
Zülfün hörən ağlasın.
İndi gören tanımaz,
Əzəl gören ağlasın.**

Bu bayatıda gəncliyini, gözəlliyini itirmiş, varını - mülkünü, rahat yaşayışını, evini-əşiyini itirib yesir günə düşmüş bir insanın bəxtəvər keçmişinə həsrət qaldığı duyğularının həzin ifadəsi verilib. Bax beləcə insan kimidir torpaq da, təbiət də. Bizə doğma olan vətənimizin torpağı - təbiəti də 30 il bizdən ayrı qalmağının həsrət-hicran nisgilini daşıyıb torpaq - daş bağrında və bu nisgil-qubar torpağı, dağı-daşı da əzib-büzüşdürüb, kiçilibmiş. Beləcə, öz duyğularımızı bir-birimizlə

bölüşərkən, bu arada şəhid Ziyadxan Əliyevin anası Müşkünaz Həziyeva mənə üz tutub dedi ki, Şakir müəllim, nənəm Anaxanım Zeynal qızından eşitmişəm ki, sa-

hıbsız evin divarı ağlayar. Bir də deyirdi ki, düşmən ayağı dəyəndə torpaq yığılar (yəni kiçilər). Doğrudan da, hikmətdən yoxrulmuş bu el deyimləri dünyagörmüşlərimizin həqiqətə söykənən biliklərinin ifadəsi idi. Düşmən ayağı dəymişdi,

yağı tapdağı olmuşdu doğma torpaqlarımız. Ona görə də yağı ayağı dəyən torpaqlarımız yığılmışdı - kiçilmişdi, balacalaşmış-fağırlaş-

mışdı. Axı bir "torpaq güclü olar" deyimiz də var. Yeni insan öz torpağında - vətənidə olanda güclü olar. Eləcə də torpaq öz doğma insanından - əsl vətəndaşından güc alır, gözəlləşər. Necə ki, elə bu gün - 4 oktyabr 2024-cü ildə Cəbrayıl torpağında Cəbrayıl şəhəri gününü bayram edərkən biz torpağımızın gücləndiyinin - gözəlləşdiyinin, abadlaşmağa doğru getdiyinin şahidi olduq. Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin yenilməz sərkərdəliyi altında, vətənimizin qəhrəman övladlarının hüneri sayəsində vətənimiz yağı tapdağından azad edildi. Torpaqlarımıza yeni nəfəs, təzə can gəldi. Ölkə prezidenti həmin gün bir qrup Cəbrayıl şəhər sakininə təzə mənzillərinin açarını verdi, bununla Cəbrayıl şəhəri günü sözün həqiqi mənasında şəhər sakinlərinin gözündə əsl toy-bayrama çevrildi, yurd həsrətinin sona yetdiyi günün və doğma ev-əşiklərinə qayıtmağın sevinci əsl bayram təntənəsi idi.

"Əlbəttə, belə gözəl, gözoxşayan evlər həm dövlətimizin gücünü göstərir, həm də onu göstərir ki, keçmiş köçkünlərin yaşayış şəraitinin lazımı səviyyədə təmin edilməsi üçün Azərbaycan dövləti əlindən gələni əsirgəmir" - ölkə başçısının bu sözləri həm də rəsmi şəkildə doğma torpaqlarımıza yeni can - nəfəs gəldiyinin, yeni həyat gəldiyinin nümayişi idi. Bir yanda isə ölkə rəhbərinin göstərişi ilə rayona təşrif buyurmuş elm, mədəniyyət, teatr-incəsənət adamlarının əhali üçün təşkil etdiyi müxtəlif sərgilər - rəsm, heykəltəraşlıq, sənətkarlıq sərgiləri, teatr və tamaşalar, bir saatdan çox davam edən təntənəli bayram konserti - Yaquət Abdullayevanın, İlkin Əhmədovun, Güllüstan Əliyevanın, Vüsal Zamanovun, Güllü Muradovun, Mələkxanım Əyyubovun, ayrı-ayrı rəqs qruplarının və baxşlarının iştirakı ilə yayımlanan ədəbi-bədii, musiqili bayram şənlikləri elimizin-yurdumuzun əzəllik çal-çağırılı günlərinin qayıdışından soraq verirdi, azad

Cəbrayılıımızın abadlığa çevrildiyini müjdələyirdi...

Şakir ALBALIYEV

"GÖRÜŞÜNƏ GƏLMİŞƏM..."

Cəbrayıl Rayon Mədəniyyət Evinin və Fuğanlı kənd klubunun təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, "Xudafərin" qəzetinin baş redaktor müavini, "Qabaqcıl Təhsil işçisi", şair-publisist Hidayət Səfərlinin anadan olmasının 60 illik yubileyi münasibətilə "Görüşünə gəlmişəm..." adlı yubiley tədbiri keçirildi.

Tədbir torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını fəda etmiş əziz şəhidlərimizin xatirəsinin birdeqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başladı. Şairin yaradıcılığına və həyat yoluna həsr olunmuş videolentnüməyiş etdirildi. Mədəniyyət Evinin direktoru Ruslan Haqverdiyev Hidayət Səfərlinin həyat və yaradıcılığı ba-

rədə iştirakçılara məlumat verdi. O, qeyd etdi ki, Hidayət müəllim mədəniyyət işçilərinin yaxın dostudur və keçirdiyimiz tədbirlərdə həmişə yaxından iştirak edir. Elə bu tədbir də qarşılıqlı xoş münasibət ifadəsidir.

Şairin müəllim yoldaşlarından və qələm

dostlarından Mirzə Mirimli, Əbülfət Alışov, Musa Aslanxanlı, Kamal Fərhad, Sevidik Sadıqov, Etiram Dadaşlı, mədəniyyət işçilərindən hazırda təqaüddə olan Oqtay Əliyev, Düzoba kənd kitabxanasının filial müdiri Telli Güntekin, Hacılı kənd klubunun müdiri Ziyafət Məmmədova, İ.Tahirov adı-

na Mehdili kənd tam orta məktəbin X sinif şagirdi Gülay Əsədova və başqaları çıxış edərək Hidayət Səfərli yaradıcılığının bədi məziyyətlərindən söz açdılar, şeirlərini səsləndirdilər, şairə cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzuladılar.

Şair-publisist Hidayət Səfərli çıxış edərək ona, yaradıcılığına dəyər verən təşkilatçılara və tədbir iştirakçılara minnətdarlığını bildirdi, burada qeyd edilən xoş sözlərin onu bundan sonra da həvəslə yazıb yaratmağa sövq etdiyini dilə gətirdi və yeni şeirlərini oxudu.

Cəbrayıl Rayon Mədəniyyət Evinin keçirdiyi tədbirlərdə fəal iştirak etdiyinə görə və anadan olmasının 60-cı ildönümü münasibətilə şair-publisist Hidayət Səfərli Mədəniyyət Evi tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edildi. Səmimi şəraitdə keçən tədbirin sonunda xatirə şəkilləri çəkildi.

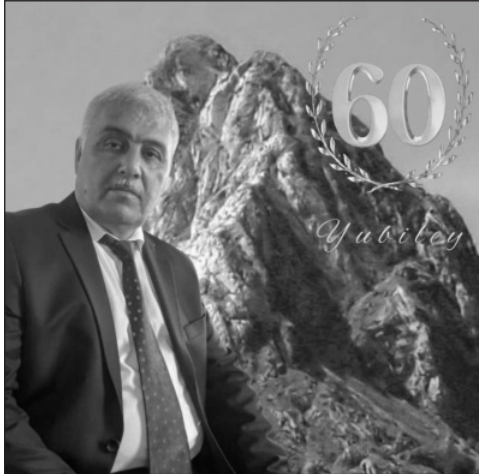
"XUDAFƏRİN"

HİDAYƏT SƏFƏRLİ - 60

Mənim tanıdığım Hidayət müəllim

Qəzetimizin baş redaktor müavini Hidayət Hümbət oğlu Səfərli ömrünün 60 yaşlı vaxtı-vədəsi ilə salamlasın. 60 ildir ki, bu yer üzündə ömür-gün keçirən Hidayət müəllim bu həyatı boş-boşuna, havayı yaşamaıy. Geridə qoyduğu ömrün illərini düzxətli trayektoriya ilə qət etməyib. Ziqzaqlı, dolam-dolaşq, enişli-yoxuşlu tale yollarından keçib gəlib və özünü cəmiyyətə Hidayət Səfərli adı-soyadı ilə tanıtmaya nail olub.

əlaqə saxlayıb və dövrü şəkildə yazıları işıq üzünə görüb. Onun doğma qəzetimizdə müntəzəm çıxışlarını nəzərə alıb, 2016-cı ildə özünün də xəbəri olmadan onu "Xudafərin" qəzetinə ictimai əsaslarla baş redaktor müavini təyin etdim. Bu gün o, ədəbi-bədii-publisistik yazıları ilə sevilir.

Hidayət Səfərlinin doğma yurd yerlərimizə bağlılığının bir göstəricisi də Cəbrayılıımızın ayrı-ayrı kəndlərinə şeirlər həsr edib, yurdumuzun bu guşələrini şair kimi vəsf etməsidir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, o, bir qələm əhli olaraq vətənimizin ağır günlərində - qara günlərində də işıq axtarışında olub və gördüyü tərəfləri, duyduqlarını işıqlandırmağa çalışıb. Bununla da oxucularının ürəyində işıq yandırmağa çalışıb.

Beləcə, Hidayət Hümbət oğlu Səfərli müəllim kimi də, yazıçı-publisist kimi də ürəklərdə özünün ziyası ilə işıq yandırır. 60 ilin, demək olar ki, yarısını vətəndə, yarısını da vətəndən - doğulduğu diyardan-kənddən didərgin qərriblikdə keçirdibse də, həmişə mənəvi dəyərlərin təbliğatçısı olub.

Cəmiyyətdə fəallığı ilə sevilən-seçilən Hidayət müəllim şəxsi həyatında da - ailə başçısı kimi də nümunəvi olub. Həyat yoldaşı olan sinif müəlliməsi Nəzakət Şümən qızı ilə həm öz şagirdlərinə təhsil verib, onların vətənə layiqli övladlar kimi böyüyüb-yetişməsinə canfəşanlıq göstəriblər, həm də öz övladları olan Rəşadın və Türkanın ailəyə və vətənə sağlam və ləyaqətli övlad kimi böyüməsinin qayğısına qalıblar. Mənim tanıdığım, gördüyüm Hidayət Səfərli 60 yaşın zirvəsindən müəllim, şair-publisist kimi həyata, dünyaya belə uca, ali mənəvi dəyərlərlə boylanır. 60 illik yubileyin mübarək olsun!" - deyib cansağlığı, uğurlar arzulayıram! Tezliklə doğma Cəbrayılıımızda yaşayıb fəaliyyət göstərmək arzusu ilə!

Şakir ƏLİFOĞLU

Mən orta məktəb illərindən onun imzasına "Xudafərin" qəzetinin səhifələrindən tanış olmuşam. Sonradan şəxsi tanışlığımız başladı. Doğma Cəbrayılıımızın abad-firavan çağlarında ara-sıra görüşür - rastlaşır, ədəbi-publisistik mövzuda yolüstü-atüstü söhbətlər də edirdik. Kəndlərindəki məktəbdə dərslər deyir, dilimizin-ədəbiyyatımızın inceliklərini şagirdlərinə həvəslə öyrədir, publisistik yazıları ilə də çıxışlar edirdi. Müəllim kimi də, publisist kimi də vətənpərvərlik ruhlu çıxışlar edirdi. Onda dünyanın düz vaxtları idisə də, yazı-pozu adamları həmişə həssas olduqlarından, həyatın girintili-çixıntılı yollarını da gördüklərindən, onlar üçün cəmiyyətdəki antipod hallara - ayri-üyrü yollara biganə qalmaq olmurdu. Hidayət müəllim də bir qələm əhli kimi qəzetimizin "Mozaika" səhifəsində satirik ruhlu yazılarla çıxış etməklə əslində özünü bu dolaşqılığın içinə atır, necə deyər, hamar-düz yolla asan getməyi yox, mübarizlik etməklə çalaxuxurlu, çətin-əzablı, əndişəli yolla getməyi özünə vətəndaşlıq borcu sayırdı. Amma heç demə, həyat-tale yollarının kələ-kötürlü, nahamar gedişləri hələ geridə imiş. 29 yaşında, 30 yaşın astanasından doğma yurd itkisi onun

YAŞIM ÇATIB ALTIMIŞA (60 illik yubileyimə)

Ötüb keçdi bir an təkli gün-ayım,
Sevgi dolu həsrət oldu hey payım.
Yarım qalib tam olası bir sayım;
Bənzərim yox ömrü yeyib yatmışa,-
Deyirlər ki, yaşım çatıb altmışa!

Yarımcanam, yurddan ayrı bir qərib,
Bağ-bağçamın gül-çiçəyini yad dərib.
Sinəm üstə çalın-çarpaz dərd sərib;
Üz tuturam viran yurda-batmışa,-
Deyirlər ki, yaşım çatıb altmışa!

Sevgi gördüm, qərar tutdum başda mən,
İz eylədim bu torpaqda, daşda mən.
Olamamaram odevilən yaşda mən;
Nə deyim ki, ortaya söz atmağa,-
Deyirlər ki, yaşım çatıb altmışa!

Hidayət, eyləmə giley-güzarı,
Uzaq edib Tanrı səndən azarı.
Bilmək olmaz o sonrakı bazarı,-
Təbrik deyir bu əhdinə çatmışa,-
Deyirlər ki, yaşım çatıb altmışa!

10.10.2014.

HİDAYƏT SƏFƏRLİ

TƏBRİK MƏKTUBU

Hörmətli Hidayət müəllim, sizi ad gününüz, yubileyiniz münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm! Sizə sağlam və xoşbəxt həyat, bol yaradıcılıq uğurları arzulayıram! Doğma yurd yerlərimizi öz şeirlərinizlə vəsev edərək, gənc nəsəldönə-dönə xatırlatdığınız və sevdirdiyinizə görə var olun! Ad gününüz, yubiley yaşınız mübarək!

NOVRUZ QULİYEV,
AMEA-nın müxbir üzvi,
elmlər doktoru, professor

YURD YANĞISI

Bəri başdan həmyerlim, istedadlı şair, gözəl insan Hidayət Səfərlini yubileyi münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, möhkəm cansağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulayıram!

Onun "Yurd yerlərimiz" silsiləsi şeirlərinin mənəvi bir obraz olduğunu qeyd etmək istəyirəm. O bu obrazla 30 il Cəbrayılın yurd yerlərini qarış-qarış, oymaq-oymaq gəzdirdi, dolaşdı.

Mən hər kənd-kəsək haqqında onun yazdığı şeirləri dinlədim, sözün həqiqi mənasında, güclü kolorit gördüm. Görünən odur ki, Hidayət uşaqlıqdan xalq dilindəki söz və ifadələrin mənə incəliklərinə yaxşı və bəzədən bələd olmuşdur. Belə olmasaydı, bu qarışıq zamanda yurd yanğılı bu poetik örnəklər adamın duyğularına əfsun kimi yayılmazdı. Mən musiqi ilə səslənən bu şeirlərdə folklor nəfəsini aşırıq-aşkar gördüm. Xüsusilə də, həmin şeirlərin intonasiasında çox aydın seçilən həzin bir tembr gördüm. Əlbəttə bu çalalar Hidayət Səfərli yaradıcılığında ümumi ahəngin gözəl olduğunu təsdiqləyir.

Mən deyirdim ki, bu avaz bizim, bu şeirləri dinləyən kəslərin xəyallarını ayaqdadır. Musiqi rəvanlığı, söz, ifadə seçimi zövqləri oxşayır. Şeir mühitində dolğun fikir ifadəsi daha da adiliyini, sadəliyini qoruyub saxlayır. Dərin emosional mənə yaranır. Hidayətin bədii düşüncəsində Yurd mövzusu yatımlıdır, xoşa gələndir. Həmin şeirlərdə Cəbrayılın yurd yerləri barədə sanki bir nağıl dinləyirsən. Şair lap kiçik bir kənd

di də öyrənə bilib, onun tarixini, keçmişini, adamlarını, toponomik vahidlərini və s. Təsvir və tərənnümlər canlıdır, dili şirindir. Təbii gözəllik detalları bu misraların xalqın danışq dilinə maksimum yaxınlığını göstərir. İşğaldan azad olunmuş kəndlərin işıqlı insanları, uzun illərin həsrəti, dözümlülük və mübarizlik ruhu, ərazinin durumu və s. Təsvir və tərənnüm obyektidir. Torpaq sevgisi Hidayət Səfərli yaradıcılığında çox qüvvətlidir. Bu sevgi ilə silsilə şeirlərində sistemli təsəvvür yarada bilmişdir.

Bəli, şair ulu yerlərin həsrəti ilə döyünən ürəyindən keçən duyğuları kitablarına, bir də ona məhəbbət bəsləyən insanların qəlbinə sığışdırma bilmişdir.

Bu şeirlər isə elə bil ki, kənd dənizində üzən və çırpınan bir gəmidir. Yurdu viran qalan Cəbrayıl elinin qəmidir, kəderidir...

Bu kənd artıq arxada qaldı. Hidayətin bundan sonra yazılacaq şeirlərində doğma yurdun xoş gələcəyi, yeni nəsil vəsf olunacaq... Bu yolda ona yeni güc, bilik, həvəs, ən başlıcası isə sağlamlıq diləyilə...

İSMAYIL KAZIMOV,
Filologiya elmləri
doktoru,
professor
13 oktyabr
2024-cü il.

YURD SEVGİSİNİN POETİK TƏRƏNNÜMÜ

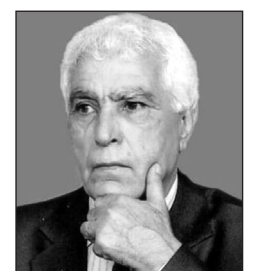
İndiki günlərimizdə ömrünün altmışıncı dolayından adlayıb keçən şair eloğlum Hidayət Səfərli mübaliğəsiz olaraq deyirdim ki, hər şeydən qabaq istedadlı-məhsuldar söz adamı, tanınmış pedaqoqdur. Onun həyatının böyük bir hissəsi köçkünlük illərində üz-üzə, nəfəs-nəfəsə yaşadığı doğma Cəbrayıl camaatıyla birgə keçib. Köçkünlüyün ən ağır günlərində qələmə aldığı şair və publisistik yazıları ilə yurd vüsəlinin nə vaxtsa hamını sevincilərə bəzəyən insanlara nikbin ovaq aşılıyıb. Nəşr etdirdiyi kitablarda oxuculara göz açdığımız Cəbrayılın arından-dağından, təbii gözəlliklərindən

dönə-dönə söz açıb.

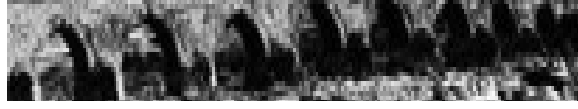
Hidayət müəllimin təqdirəlayiq işlərindən biri də bizim hamımız üçün doğma-əziz olan "Xudafərin" qəzetinin fəaliyyətini davam etdirməsi naminə qəzetin baş redaktoru Şakir Albalıyevə mənəvi dəstək verməsi, qəzetlə eməkdaşlığıdır.

Hidayət Səfərlinin son illərdə qələmə aldığı "Yurd yerlərimiz" silsiləsindən olan şeirləri ilk növbədə doğma el-obalarımıza yönəlik yurd sevgisinin ən bariz nümunəsidir. İnşallah, ömür vəfa qılsa, şair dostumun ədəbi yaradıcılığından bəhs edən əhatəli bir yazı ilə onun zəhmətini dəyərləndirməyə çalışacağam. İndiki məqamda isə şair-publisist dostumu 60 illik yubileyi münasibətilə təbrik edir, ən səmimi arzularımı və xeyir-dualarımı ona ünvanlıyıram!

İSMAYIL MƏRCANLI (İMANZADƏ)
Şair, Azərbaycan
Yazıçılar Birliyinin
Mingəçevir
bölməsinin sədri

Cəbrayıl Simurq quşu tək yenidən doğulur

Döyüşçülərimizin baş qoyduqları yerlərə Prezident daş qoyur

4 oktyabr Cəbrayılın yeni tarixin yazılmağa başladığı, yandırılmış, dağıdılmış, xarabazarlıqdan Simurq quşu tək dirçəldildiyi gündür. Çağdaş qəhrəmanlıq tariximizin bu şanlı səhifəsi Cəbrayılın yenidən doğulması, cəbrayılıların nicat günüdür. Bu hadisə ruhun cana qovuşması təmsildir.

Bu günü xalqımıza, ilk növbədə, cəbrayılılara 4 il əvvəl od-alov içindən tac götürən cəngəvarsayağı Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bəxş etdi. Bununla da o, "tarixi qəhrəmanlar yaradır" gerçəyinə öz möhürünü vurdu.

Şuşanı çevrələyən yüksəkliklərdən biri olan Ziyarət dağının güney etəklərindən Zəngəzurun şərqi ilə Xudafərin körpüsünün söykəndiyi Diridağa, Arazqırağına uzanmış, əski çağlardan Cəbrayıl adlandırılmış bu bölgə Azərbaycanın qədim və zəngin tarixi olan guşələrindəndir. Mən gözəlliklər qoynunda uyuyan bu məkanda dünyaya göz açmışam. 18 yaşədək onun 5 kəndində məktəbə getmişəm. Həmin obalarda müəllim işləmiş ata-anam övladlarına o yerlərin saf bulaqlarının suyunu içirdilər, can dərmanı meyvələrini, sarı buğda çörəyini yedirdilər. Biz Cəbrayılın ularımızın ruhları dolaşan havası ilə böyümüşük. Ziyarət dağının etəklərindən üzəsağı Arazadək çeşidli adlarla kəndləri, dərə-təpələri, bulaqları, düzləri meyvə bağları var Cəbrayılın.

Qədim Türküstandan, Tanrı dağlarının yamaclarından, İraqdan, Suriyadan, Misir piramidalarından, İslam dünyasının qibləsi Məkkədən, Hindistanda Tac Mahaldan, Afrikanın günbatanında Məğribdən, quzeydə Londondan, Parisdən baxmışam Cəbrayıla. Onların hamısından gözəl, şirin, qutsal və ruhsal olub öz doğma yurdum mənə. Doldu tarix idi mənim Cəbrayılım. Türküstandakı Serik, Bayat, Talas və s. yüzrlə toponimlərin, hidronimlərin, oykonimlərin hamısı var Ana yurdun bu kiçik parçasında.

Divlər və Azix mağaraları, Hacı Qaraman ziyarətگاهی, Xudafərin körpüsü, Dədə Qorqudda adı keçən Qazanzəmi kimi tarixi yerləri olan bu qədim diyarı xaçı sipər tutmuş haylar daşı, demiri, taxtası ilə tala-

dı, satdı, yedilər. Məskunlaşdırma bil-məsələr də qədim türk yurdunda qurduqları Ermənistanı bağlamaq üçün bura yol çəkmək istəyirdilər. Dövlətimizin, elimizin xilaskar lideri İlham Əliyev 44 günlük ölüm-dirim savaşından sonra çəkdiyi yeni yolu göstərərək onlara gülmüşdü: "Cəbrayıla yolu bax belə çəkərlər!"

1939-cu ildən Cəbrayıl müəllim işləmiş, 102-ci yaşında, qələbəyə bir il qalmış Bakıda gözlerini əbədi yummuş atam ulu öndər Hey-

rayıldan başlanıb Şuşada və Xankəndidə tamamlanan müzəffər yürüşü ilə öz adını Tomrisdən Atatürkdək şanlı Türk sərkərdələrinin siyahısına yazdı!!! Zəmanəmizin bu böyük türkünü təkə 50 milyonluq Azərbaycan deyil, Anadoludan, Qafqazdan Türkünətdək böyük və əzəmətli Türk dünyası sevdi.

İşğalın ilk illərində çadırlarda yaşamış Cəbrayıl əhalisi çətinliklərə sinə gərərək 30 il sonra öcümüzü

dər Əliyevin "Biz Şuşaya qaıdacağıq!" sözləri, Prezident İlham Əliyevin vədləri ilə təskinlik tapırdı. İnanıram ki, ularımızın ruhları artıq ana yurdun yağı tapdağından xilas edilmiş torpaqlarında dolaşır, bu elin xilaskarına minnətdarlıq edirlər.

Prezidentimizin Cəbrayıl tarixi yerlərdən olan, Diridağa Qaradağ arasında Araz çayının üstündən salınmış Xudafərin körpüsündən o taya, bu taya müzəffər sərkərdə baxışları ilə nəzər salması xalqımıza çox mənalar anladı. Bu baxışların qarşısında böyük bir gələcək dayanıb.

Mən ağsaçlı başımı yurd həsrəti ilə dünyadan nisgilli köçmüş doğmalarımın, şəhidlərimizin də əvəzindən Cəbrayılımızın, külli Qarabağın xilaskarı, namusumuzu arındırmış Liderin qarşısında əyərək bu gerçəkliyi təkrarlayıram: bütün millət Sizin arxanızdadır, ey elimizin, dövlətimizin əbədi lideri!..

Son 30 ildə dünyanın ədalət tərəzisinin pərsənginin pozulduğu, meyarların itdiyi dövərdə elini siyasətin dolanbac labirintləri ilə işıqlı sabaha apararı, ölkəsinin qələbəsinə meydan açarı, torpağını işğaldan azad edən, millətini töhmətdən qurtarıcı lider müdriklər müdriki, qəhrəmanlar qəhrəmanıdır.

Eramızdan öncələrdə Türkünətin qadın hökmdarı Tomiris Ana (Dəmir üz qadın, indiki anlamda Dəmir ledi oğlunun qatili, fars hökmdarı Kirin kəsilmiş başını qanla doldurulmuş tuluğa ataraq "Qan hərisiydin, di iç!" demişdi. Qarabağın xilaskarı İlham Əliyev Cəbrayılın başlanıb Şuşada və Xankəndidə tamamlanan müzəffər yürüşü ilə öz adını Tomrisdən Atatürkdək şanlı Türk sərkərdələrinin siyahısına yazdı!!! Zəmanəmizin bu böyük türkünü təkə 50 milyonluq Azərbaycan deyil, Anadoludan, Qafqazdan Türkünətdək böyük və əzəmətli Türk dünyası sevdi.

İşğalın ilk illərində çadırlarda yaşamış Cəbrayıl əhalisi çətinliklərə sinə gərərək 30 il sonra öcümüzü

3 min igidimizin əbədiyyət yamaclarında torpağı yenidən Vətən eləyən qanlarının yerində çəkilən yollar, elektrik, qaz, su xətləri, ucalan yaraşığı Cəbrayıl şəhəri, yeni kəndlər, yaradılan elektrik stansiyaları, aqrar parklar və müəssisələr - bütövlükdə, nəhəng tikinti meydanı olan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun xarabalıqlardan boy atıb yüksələn hər daşı, hər tikilisi, hər məntəqəsi xalqımıza tarixin ən böyük savaş qələbəsini qazandırmış Prezident və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin zəka və qüdrətinin əməli işlərdə təcəssümüdür.

Bu gün azad edilmiş torpaqlarda - Vətən yolunda qurban getmiş hər igidin baş qoyduğu yerdə, müzəffər sərkərdənin dediyi kimi, əbədi olaraq yaşayacağımız yurdun abad evlərinin, çörəkli iş yerlərinin, çağdaş həyat mənbələrinin daşları ucalır.

Fazil GÜNEY,
Əməkdar jurnalist,
fəlsəfə doktoru

Ortaq türk əlifbası zərurətdən yaranıb. Bu günlərdə türk dünyası üçün 34 hərfdən ibarət orta q türk əlifbası qəbul olundu.

Bu, əlbəttə yeni dövrün reallıqlarından irəli gələn mühüm tarixi hadisədir. Belə ki, kökü, soyu, qanı, bir sözlə, mənşəyi eyni olan türk xalqları tarixin ayrı-ayrı inkişaf mərhələlərində diferensiasiya edərək, yaxın və uzaq qütblərə parçalan-

dilində danışmaq kimi mövcud olan sağır nun səsinin maddi şəkildə göstəricisi olan hərfin özünə belə ehtiyac var. Belə olan təqdirdə orta q türk əlifbasında 33 yox, hətta 34 hərfin əksini tapması tamamilə təbii bir haldır. Əksinə, danışmaq səsinin çoxluğu müqabilində hər f sayının azlığı yazının anlaşılıqlı olmasında çətinlik yaradır. Götürək qədim Orxon-Ye-

Ortaq türk əlifbası

dılar. Bu diferensiasiya bir yandan tarixi inkişafın təbii qanunauyğunluqlarına əsaslanırsa, digər tərəfdən də müxtəlif quruluşların doğurduğu separatçı ideologiyaların zorakı təsirindən baş verirdi. Məsələn, sosializm cəmiyyətindəki sovet siyasi sistemi türksoylu xalqları manqurtlaşdırma siyasətini ciddi-cəhdə həyata keçirirdi. Eləcə də dilin inkişaf qanunauyğunluqlarına görə ayrı-ayrı türk tayfalarının danışmaq dilləri müxtəlif ictimai-siyasi-tarixi hadisələrin gedişatı fonunda transformasiyalara məruz qaldılar. Hətta bu, o dərəcədə ciddi şəkildə baş verdi ki, bu gün başqırd, çuvaş və başqa türk xalqlarının danışmaq dilləri bilinməz şəkildə fonetiksik xüsusiyyətlərinə görə fərqli dəyişikliklərə uğradı...

Məhz bu amillərə rəğmən və həm də dünyada gedən qlobalmiqyaslı dəyişmələrə nəzərən türk xalqlarının birlik nümayiş etdirməsi, özünəqayıdışı çox vacib məsələdir. Bu yolda AMEA Folklor İnstitutu hələ 20 il öncədən "Ortaq türk keçmişindən orta q türk gələcəyinə" adlı beynəlxalq konfranslar təşkil etməyə başladı. XX əsrin əvvəllərində Türköloji qurultayın keçirilməsi də elə bu prinsiplərdən dolay idi...

Bu günə 34 hərflə orta q türk əlifbasının qəbul edilməsi bu sahədə irəli atılmış təqdirediləsi bir təşəbbüsdür. Bu, orta q türk keçmişini qayıdıb və rəqləməklə orta q türk gələcəyinə doğru hərəkət etməyin bir vasitəsidir. Məlumdur ki, hərflər səslərin yazı şəklində olan maddi-fiziki işarəsidir. O ki qaldı hərflərin sayına, məsələn, bizim Azərbaycan əlifbasındakı kimi 32 yox, 34 hərfin olmasına, bu da yəne təbii və həm də təqdirelayıqdır. Çünki elə bizim müasir Azərbaycan

nisey türk əlifbasındakı bəzi saıtlərin yoxluğunu, yaxud ərəb qrafikasında bəzi saıtlərin eyni şəkildə yazılıb müxtəlif səsləri ifadə etdiyini və s. Bütün bunlar əlbəttə ki, oxunuş zamanı müəyyən əngəllər yaradır. Yaxud da elə götürək dünyanın ən çox yayılmış işlək dillərindən olan ingilis dilini. Fikir verin, ingilis dilində 26 hər f var, 44 səs. Bu səbəbdən də ingilis dilində ayrı-ayrı səsləri ifadə etmək üçün müxtəlif hər f birləşmələrindən istifadə olunur ki, bütün bunlar da orfoqrafik baxımdan da, elə həmin dili öyrənmək baxımından da xeyli çətinliklər, dolaşığıqlar yaradır. Mən ingilislərin istifadə etdikləri bu 26 hərflə əlifbanı naqis əlifba adlandıırıram. Bəlkə də, bu sözlərim qəribə səslənə bilər, ancaq mənim bu söylədiklərim gözgörəti faktıdır.

Bir daha qayıdıram orta q türk əlifbası məsələsinə. Şifahi ünsiyyətdə, canlı danışmaq prosesində bir-birlərini anlamaq gücündə olan türk xalqlarının rəsmi yazışma-məktublaşma vasitəsilə də bir-birlərini anlayıb başa düşmələrində belə bir əlifbanın yaradılması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Necə deyərək, kökü-qanı, əcdadı bir olan xalqların işdə - hərəkətdə də bir olması üçün bir-birlərini tam şəkildə anlamaları lazımdır. Dilimizdəki birliyimizi sözümlərin maddi daşıyıcısı olan yazımızda - imzamızda, əlifbamızda da nümayiş etdirməliyik!

"Qədim türk yazılı abidələri" deyib öyrəndiyimiz, tədris etdiyimiz bir fənnimiz vardır, bu yazılı abidələr keçmişimizin birliyini göstərir. Qoy "müasir ümumtürk yazısı" deyərək birləşməyimiz orta q türk əlifbası da əzəli birliyimizin bərpası və tərəqqisi yolunda dünyaya pozulmaz nəqşini salsın!

Şakir ALBALIYEV

HUMANİZM VƏ MİLLİ DUYĞULAR AŞILAYAN ƏSƏR

UlduzQasım müasir dövrümüzün klassik üslublu yazarlarından. Mən bu qənaətə yazığının "Maral" romanını oxuyandan sonra gəldim. Yəni yazığının, şairin bir əsərini, bir kitabını oxumaq bəs edər ki, onun haqqında ədəbi-tənqidi fikir yürüdəsən. Necə deyirlər, arifə bir işarə kifayətdir kələmindən doğan məntiqi fikir də dediyimizi təsdiq edir. Bu mənada yazıçı Ulduz Qasımın "Maral" romanını oxumaq yetər ki, onun əsl yazar olduğunu deməyə bizə haqq versin.

Düzü, son onilliklərdə o qədər makulaturalıq kitablara rast gəlirsən ki, adam hər hansı müəllifi, onun əsərini oxuyanda oxucunu cazibə sehrinə çəkən əsərə rast olacağına şübhə edirsən. Necə deyirlər, yaş da qurunun oduna yanib gedir belə olanda. Ona görə də ədəbi tənqiddən çox böyük həssaslıq, diqqətçilik tələb olunur belə məqamlarda...

Ulduz Qasım qiyabi olaraq Əlirza Xələflinin onun haqqında yazdığı ikicildlik "Yazığının Vətən dağı" kitabından qiyabi şəkildə tanıdığıma və onun Moskvada yaşayan yazıçı olduğunu bildiyimə görə, düzü, "Maral" romanını oxuduqca, elə hiss edirdim ki, burdakı romanın baş qəhrəmanı olan Maral obrazı müəllifin öz prototipidir. Əlbəttə, bu düşüncə mənə əbəs yere oyanırdı, çünki müəllif əsəri elə maraqlı təhkiyə ilə nəql edir ki, elə realıqla hadisələri təsvirə gətirir ki, istər-istəməz bu nağıl olunanların içərisində özünü hiss edirsən. Müəllifin ürəyini də, özünü də oxucu özü ilə birbaşa ünsiyyət kimi təsəvvüründə canlandırır. Bu da əslində yazıçı üçün əsas tələblərdən biri olan həyat hadisələrini realıqla və həssas düşüncə işığında müşahidə edə bilmək təbiətindən irəli gəlir.

Görünür, Ulduz xanım Rusiyada yaşadığı bu uzun illər ərzində yaşadığı mühiti çox dərindən izləyib öyrənmiş və bu mühiti canlı şəkildə cansız vərəqlərin üzünə köçürə bilmişdir. Axı əsəri canlı, yaşarı edən səbəblərin başlıcası həm də onun həyatı realıqları bədii şəkildə təsvirə gətirməklə ölçülür. Bir də yazığının əsas kütlədən fərqli edən onun tam fərqli baxışla dünyaya baxa bilməsində, özünəməxsus düşüncələrinin olmasındadır və buna yetərincə bədii rəng, bədii çalar, bədii fon verə bilməsindədir. Romandan bir parçaya diqqət yetirək: "Fikirləşirdim ki, göy üzünü nə qədər təmiz, nə qədər yerdəki hiylələrdən, pisliliklərdən uzaqdı. Yaxşı ki, orda insanlar yaşayır, yoxsa oranı da kirlədərtilər. Oranın da gözəlliklərini öz qara niyyətləriylə pozdular. Və Allaha yalvarırdım ki, heç zaman göy üzündə yaşayış olmasın, insanlar oranı fəth etməsinlər. Qoy Yaradan adamların ağılından bu fikirleri pozsun. Bir də ordan yanımdan keçən mərkəzi küçəyə baxırdım zamanım olanda. Bəzən valideynlər övladlarının əlindən tutub söhbət edə-edə gedirdilər, onlara nəse anlatmaqda, izah etməyə çalışırdılar. İchim alışıb yanırdı onda. Tez pərdəni çəkirdim izləməmək üçün o mənərəni. Bir dəfə dərindən sonra yenə pəncərənin

qarşısında oturub küçəyə baxırdım. Bir qadınla bir kişi qızlarının əlindən tutub harasa gedirdilər. Nəse danışdırlar gülə-gülə, sonra da hər ikisi əyilib eyni zamanda qızın üzündən öpdülər. O mənərəni görəndə əlimi üzümə apardım, elə bil alışıb yanırdı yanaqlarım. Bilirsiniz həmişə mənə elə gəlirdi ki, yer üzündə var-dövlət, sərvət xoşbəxt ailəsi olmaqdi. Ən böyük səadət budu. Həmin anda hiss etdiyini o istilikdi, o sevgidi, o arzuları. Sonra da yerə oturub hönkür-hönkür ağladım. Heç kim mənə sakitləşdirə bilmirdi. Natalya İvanovna gəldi səsküyə bir dəfə.

- Nə olub Marala, kim onun xətrinə dəyib?

Heç kim dillənmirdi, çünki nə baş verdiyindən xəbəri olan yoxdu qrupumuzda" (s.53-54).

Bu düşüncələr Maralın timsalında həyata orijinal, kövrək duyğularla baxış tərzinin göstəricisidir. Körpələr - kimsəsizlər evinə atılmış balaca, zavallı Maralın şəxsində minlərlə atılmışların nisgilli dünyasını oxumaq - ürəyindən keçənləri anlamaq (əslində oxuculara anlamaq) istedadının göstəricisidir bunlar.

Həyat əksliklərin vəhdətindən ibarətdir. Bu fəlsəfi qanunauyğunluğu da əsərində yetərincə verməyi bacaran yazıçı bir tərəfdə Maral kimi nəcib, ulyi hissələrin daşıyıcısı olanları, digər tərəfdə isə Sergey və Vladimir kimi dələduz, islaholunmaz yetimxana uşaqlarının obrazını yaradır. Ən başlıcası da odur ki, onların həyat üçün parazit-tüfeyli insanlar kimi yetişib-formalaşa biləcəyinin səbəbini də açıqlayır:

"O hadisədən bir ay sonra altıncı gün çöldə gəzirdim. Yanvar ayıydı, necə deyirlər, soyuq insanı buz kimi kəsirdi. Yeməxana tərəfə keçəndə bizdən bir neçə böyük qrupdan olan iki oğlanın yeməxananın arxa çıxışındakı yola su töküüb sürüşdüklerini gördüm. Gülə-gülə bir-birinə deyirdi indi gələcək o inək, burdan keçəcək, onda baxar işinə. Heç nə başa düşmədim, doğrusu kimin haqqında danışdılar. Evin qarşısına hərələndim, bir müddət sonra yenə oğlanların sürüşdüyü yerə getdim. Əslində, pişiklərə baxmaq istəyirdim. Onlar acanda podvaldan çıxırdılar. Soyuq və qar olduğundan güclə nəfəs alırdım. Birdən kiminsə yerdə zarıdığını gördüm. Yeməxananın müdiri idi, həmin sürüşkən yerdə yığılımışdı, həmin oğlanlar isə baxıb güldürdülər:

- Bu da azdı sənə, donuzun biri donuz, özün yeyib şişmişən, bizsə xoşumuz gələn yeməkdən əlavə istəyəndə az qalırсан basıb gözümüzü çıxardasan. İndi eşələn yerdə, görək kim sənə burdan qurtaracaq.

Doğrusu, binanın arxasına hərələndən az insan olurdu, onlara nəse anlatmaqda, izah etməyə çalışırdılar. İchim alışıb yanırdı onda. Tez pərdəni çəkirdim izləməmək üçün o mənərəni. Bir dəfə dərindən sonra yenə pəncərənin

ikisi də mənə əyri-əyri baxdılar:

- Yoxsa sən də bunun gününə düşmək istəyirsən, ey qaraca? Bir də biz heç ana görməmişik, bilmirik necə olduğunu. Niyə də yazığımız gəlməli qadınlara? Onlar bizi çölə atanda bizi düşündülər, yazıqları gəldi?

- Sizin vicdanınız da yoxdu? Sergey adlandırdıqları qıvrım-saç özünü irəli verdi:

- Onun da nə olduğunu bilmirik, kimdən öyrənəcəkdik onu, əgər bizi çölə atıblarsa doğulandan. Sənin dediklərinin nə olduğunu

çox üz verir, elə bil dördü doğandı" (s.78).

Burada "qarasınca deyilmək", "üz vermək" ifadələri, eləcə də "elə bil dördü doğandı" deyimi azərbaycanlılara xas olan xarakterik düşüncə tərzinin əsərdəki inikasidir. Yaxud romanın digər bir yerində balaca Maralın öz-özünə deyindiği "bir azərbaycanlı qızının necə olacağı haqqında nə eşitmişdim, nə görmüşdüm" (s.106) cümləsi də müəllifin bir obraz olaraq yaratdığı Maral obrazına milli-mənəvi xarakter kimi ət-can vermək missiyasının yazıçı olaraq həm də şüuraltı düşüncələrinin ifadəsidir. Yəni əsərin baş qəhrəmanı Maral ("sən heç bizdən də (rus milliyyətindən - Ş.A.) deyilsən, görmürsən adın belə başqadır" (s.78). Yad ölkədə milli ad daşdığı kimi, yad eldə anasından aralı düşdüyündən ana öyüdü görməsə də genetik olaraq canında-qanında milli dəyərləri də özündə yaşadır. Əlbəttə, bu kimi mənəvi dəyərləri əsərin müəllifinin milli-mənəvi amilləri yad məmləkətdə də yaşatmağın vacibliyi kimi oxucuya təlqin etmək istedadından irəli gəlir. Yad dilə - əsərdə rus dilinə hərfi tərcümə edilərkən, gülüş emosiyası doğuran bu ad milli psixologiyamızda, milli mənəvi mühitimizdə estetik zövq yaradır, maral, ceyran epitetləri ilə qızlarını oxşanılıb - əzizlənilir. Yad quz yuvasında doğulan qu balası timsalındadır balaca Maral. Qu quşu yad yuvada gözümçixdiya salındığı kimi, böyüyüb pərvazlandıqdan sonra uçub gedib doğma həmcinslərinə qovuşmaqla əsil həyatını - xoşbəxtliyini tapdığı kimi, Maral da böyüdükcə, təhsil aldıqca dünyagörüşü genişlənir, doğma soydaşlarını tapmaqda bu isti mühitdə - özünün xoşbəxtliyini tapa bilir: "Azərbaycandan uzaqda doğulsam da, onun bütün yaşam tərzini öyrədəcək bir insan çıxmışdı qarşıma. Bu elə-belə bir təsadüf deyildi təbii. Allah-təala bütün həyatımızın planını cızıb göndərib bizi bu dünyaya. Ona görə tələsməyə dəyməz heç zaman, səbirlə olmaq lazımdı, gözləmək lazımdı. Hər iş ancaq və ancaq öz yazılmış zamanında olur, öz saatını gözləyir. Deməli, mənə Yaradan çox sevir. Valideynlərimi məndən əlsə da, qarşıma Leyla kimi gözəl bir insan çıxardı ki, mənə kömək etsin öz yerimi tapmaq, mənsub olduğum xalqın dəyərlərini öyrənmək üçün. Demək olar ki, çox zaman Ruslan da bizimlə bərabər olurdu, onun da qızın dediklərini diqqətlə dinlədiyini gördüm. O da hər şeyi bilmək istəyir mənə kimi. Tez-tez Ruslanın anası bizi evə dəvət edirdi. Elə olurdu ki, Leyla anasının təyyarəylə göndərdiyi yeməkləri götürürdü, Ruslangildə bərabər yeyirdik. Svetlana Valentinovna hərdən zarafat edirdi:

- Rusik, sənə belə bir azərbaycanlı qızla evlənmək lazımdı ki, həmişə gözəl xörəklər hazırlasın. Yoxsa mənə kimi birisiylə evlənsən vəy halına. Oğlan anasının sözündən incimirdi, əksinə, ürəyindən olurdu: - Görək də, mama, bəyənəcəkmə mənə azərbaycanlı qızlar. Leyla mənə baxıb gülümseyirdi, doğrusu, əvvəllər səbəbini bilmirdim" (s.110).

Göründüyü kimi, bu cümlələr əsərin əsas qəhrəmanı olan Maralın dilindən deyilsə də, əslində, yazığının bu yöndə bədii maneəvremetmetodudur, öz ideyasını təhkiyə yolu ilə oxucularına çatdırmaq vasitəsidir. Ulduz Qasım romanda milliyyətdən asılı olmayaraq Ana obrazının müqəddəs olduğunu, övladının yolunda hər cür əzabə qatlaşdığını da ustalıqla verə bilir. Vaxtilə bir azərbaycanlıya ərə getmiş və ondan bir oğlan dünyaya gətirmiş Svetlana Valentinovnanın ölüm ayağında olsa belə övladı Ruslanın taleyindən nigarançılığı səhnesi olduqca mütəəssiredicidir. "Deyə bilməzdim Ruslana ananın sanılı günləri qalıb, dizinin dibindən aralaşma, otur gecəgündüz ona tamaşa elə, səsinə eşit, saçlarını oxşa" - deyər bu sözləri qəlbindən keçirdən Maral verdiyi sözə də sədaqətlik nümayiş etdirir: "Artıq geriye dönüş yoxdu, onun anasına söz vermişəm, oğlanın təklifini geri çevirə bilməzdim. Xoşbəxtlik haqqında düşünməyə dəyməz. Bir ana qəlbini, bir gözəl ana ruhunu sakitləşdirməyə dəyərdi özünü qurban vermək. Qaçış yoxdu Maral, bir dəfə dilindən çıxdı o söz. İndi verdiyin sözün qulu olmalısən. Yoxsa sənənin başqalarından fərqi qalmaz. Allah da şahiddi ki, o qadına söz verməmişəm" (s.129).

Burada müəllif yenə dilimizə inceliklərdən ustalıqla faydalanmaqla milli-psixoloji hissələrin qarbarıq çalarlarını verməyə nail olmuşdur. Burada "sanılı günləri qalıb" ifadəsi milli-islami baxışları əks etdirməklə idiomatik çalar qazanmış el deyimidir. Buna müvafiq "Her kəsin bir sanni günü var", "Filankəsin sanni vaxtı çatanda gedəcək (yəni dünyadan köçəcək)" və s. tipli deyimlər xalqımızın məişət üslubuna oturuşmuş sözlərdir.

İstərdim ki, bu məqamda bu deyimə daşdığı mənaya da diqqət yetirəm. Uşaq vaxtı biri dünyasını dəyişəndə anam "onun sanni günü tamammış" deyər, ardınca da "hər kəsin bir sanni günü var" sözünü əlavə edər. O vaxtlar uşaq ağıllı fikirləşirdim ki, "sanni" sözü "sanlı" ifadəsinin deyiliş şəkli və "adlı-sanlı" ifadəsinin ikinci tərəfi mənəsində olduğunu düşünərdim. Deyərdim yəqin rəhmətə gədənün yasına-dəfninə gədiklərinə görə onun "adlı-sanlı" ("sanni") günü hesab olunur. Yəni dəfn olunan gün mərhumun günüdür - mərhuma həsr olunan "adlı-sanlı gündür".

(Ardı gələn sayımızda)

Şakir Albaliyev,
filologiya üzrə
fəlsəfə doktoru, dosent

Təbrik

edirik!

Qəzetimizin baş redaktoru Şakir bəylə tarix üzrə fəlsəfə doktoru Aygün Musa qızı Məmmədovanı ailə həyatı qurmaları münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, oğullu-qızlı, bəxtəvər ailə xoşbəxtliyi arzulayırıq! Tanrı sizə yar olsun!

"Xudafərin"

Cəbrayıl rayon prokurorunun 2024-cü ilin 4-cü rübündə yaşayış yerləri üzrə vətəndaşların qəbul vaxtları

S/S	Yaşayış yerinin adı və qəbul yeri	Qəbul vaxtı	Qəbulu keçirən şəxs
1.	Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, Mədən küçəsi 3 ünvanında yerləşən, Cəbrayıl rayonu Hovuslu kənd orta məktəbin inzibati binası	21.10.2024-cü il Saat: 11:00	Prokuror Vüqar Səlimov
2.	Biləsuvar rayonu ərazisində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 8 sayılı qəsəbə.	01.11.2024-cü il Saat: 11:00	Prokuror Vüqar Səlimov
3.	Biləsuvar rayonu ərazisində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 10 sayılı qəsəbə	22.11.2024-cü il Saat: 11:00	Prokuror Vüqar Səlimov
4.	Beyləqan rayonu, Milabad kəndində yerləşən Cəbrayıl rayonu Dağ Tumas kənd tam orta məktəbin inzibati binası	06.12.2024-cü il Saat: 11:00	Prokuror Vüqar Səlimov
5.	Biləsuvar rayonu ərazisində məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı 5 sayılı qəsəbə	20.12.2024-cü il Saat: 11:00	Prokuror Vüqar Səlimov

Sentyabrın 13-də şəhid leytenant Ravil Mübariz oğlu Hübətovun şəhadətə qovuş-

Şəhidin xatirəsi anıldı

Sadıx oğlu Mirzəyev, döyüş yoldaşları, anası Minayə xanım, həyat yoldaşı Leyla xanım, qızları Şəms və Melisa, habelə şəhidin doğmaları 2-ci Fəxri Xiyabana gələrək məzarı üstünə gül dəstələri düzdülər, xatirəsini ehtiramla andılar. Anım tədbirində leytenant Ravilin ailə üzvləri ürək sözlərini bölüşüb, onun bir oğul kimi ailədə və vətən qarşısındakı xidmətlərindən söz açdılar. Sonda şəhidin xatirəsinə ehsan süfrəsi açıldı, ruhuna dualar oxundu.

Şakir ƏLİFOĞLU

ŞƏHİDƏM

(Şəhid Ravilin dilindən)

Qoparmayın şəhid adlı yaramı, Haqq yolunda şəhid olan şəhidəm Nərəsiylə yeri-göyü titrədən, Neçə düşmən canı alan şəhidəm

Torpağından "iti" qovub çıxardan, Yağı bağı söküb, ciyər qopardan, Öz anamın saçlarını ağardan, Ürəyini dərdə salan şəhidəm

Neçə düşmən yuvasına od salan, Səngərlərdə nəre çəkən, ad salan, Vətən adlı sinəsində yurd salan, Könüllərdə yurda dalan şəhidəm

Dostu, yarı həsrət çəkən, alışan, Əbədi bir xoşbəxtliyə qovuşan, Buludlara yağmur kimi qarışan, Çiçəklərlə çiçək solan şəhidəm

Bu dünyada boya-başa dolmayan, Arzuları heç vaxt gerçək olmayan, Bir doyunca yar ətrini almayan, Yar gözləri yolda qalan şəhidəm

BAĞIŞLA, ŞƏHİD BALASI, BAĞIŞLA

("ZİZƏ" tv-nin əməkdaşı
Camal Mirzəyevin nəvələri,
Şəhid leytenant
Ravil Hübətovun qızları
Şəms və Melisaya)

Sənə söz deməyə daha sözum yox, Sinəmdə o qədr odum-közüm yox, Üzünə baxmağa indi üzüm yox, Bağışla, bağışla, şəhid balası

Gecə-gündüz yol gözləyir gözlərin, Dodağında kilidlənib sözlərin, Qəlbindəki yara dərin, köz dərin, Bağışla, bağışla, şəhid balası

Sənə nə söyləyim, nə deyim axı, Necə sağaldım, de, aldığın dağır?! Buna gücüm çatır mənəm uzağı, Bağışla, bağışla, şəhid balası

Min nisgil, min həsrət sızlar acında, İnlər, haray çəkar ağrın, acın da O doğma nəfəs yox ehtiyacında, Bağışla, bağışla, şəhid balası

O körpə ürəyin qərç olub yasa, Çətin ki, bu qəmin lal ola, susa Nə deyim sənə, nə? Dilim çox qısa, Bağışla, bağışla, şəhid balası

Göz yaşım sel olur adın gələndə, Sən fəryad eyləyib, sinə dələndə Haqqını halal et bizlərə sən də, Bağışla, bağışla, şəhid balası

23.01.2023

Bəhram Şəms (İbrahimov)

Gözümdən tökülən yuxum...

Saf vicdanım halal nemət kimi şirin yuxu bəxş edib mənə. Körpə uşaq səssizcə mışıl-mışıl yatan kimi... Amma ilan vuran yatdı, mən yatmadım o gecə. Zəhərledin ruhumu, eərşə çəkdi yuxumu. Gözlərimdən tökülən yuxum gözümdən töküldü - burnumdan töküldü. Halal yuxumu da haram elədin mənə. Bəlkə də, anam sağ olsaydı, həmişəki kimi zarafatla, gülə-gülə: "Yuxusu qı-sır qaldı" deyib könlümü alardı...

Şakir ƏLİFOĞLU

QƏBİRİSTANLIQDA

Qəbirdən anam olmaz, Dillənib qadam almaz! "Oğlum gəlibdi" - deyib Qolun boynuma salmaz!

08.10.2024

Şakir Albaliyev

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Şəhid anası Quliyeva Sehran Nayfah qızının vəfatından kədərləndiklərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Cəbrayıl RİH, YAP rayon təşkilatı və "Xudafərin" qəzeti

Yusifova Fatma Yusif qızı, Məmmədova Amalya Səlimxan qızı, Rüstəmov İman Qüdrət oğlu, Məmmədov Kamil Əhməd oğlu, Məhərrəmov Əlixan Məhərrəm oğlu, Əhmədova Quba Məhəmmədəli qızı, Rüstəmov Tağı Əkbər oğlu və Səfəliyev Oruc Zakir oğlunun

vəfatlarından kədərləndiklərini bildirir və ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:
Şakir Əlif oğlu
ALBALIYEV

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınıb.
CIF 1209641
H/h:55233080000
kod: 200123
VÖEN: 990003611
SWIFT kod: AIBAZ2X
M/h: AZ37NABZ0135010000000001944
Benefisiarın hesabı: AZ27IB410100C9443130139112
VÖEN: 8200035441
Ünvan: AZ 1073, Bakı şəh.,
Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə
"Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: (051) 441-15-82

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Materiallardakı faktların doğruluğuna müəlliflər cavabdehdir.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Xudafərin" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib.
albaliyevshakir@gmail.com
albaliyevshakir@rambler.ru
Sifariş №: 2407
Tiraj: 2000